

Kvalitu bydlení v družstevních domech si určují nájemníci sami

Jazzclub: koncert hudebních es české alternativy

Kam putuje tekutý odpad z domácností: V kůži obsluhy čistíčky odpadních vod aneb Se Švýcary za čisté vodní toky

Řidiči havarovali na Rýmařovsku kvůli velké změně povětrnostních podmínek, ale i pod vlivem alkoholu

Velikonoční tradice nezaniknou

Klubovna Obecně prospěšné společnosti Sovinecko ve Stránském u Rýmařova ožila po delší odmlce opět veselým štěbetáním dětí při pletení pomlázek a barvení velikonočních vajíček.

Dřevo a roztápný barevný vosk, to byly charakteristické vůně Velikonočního ateliéru, který tradičně pořádá Sovinecko, o. p. s., pod vedením Petra Schäfera. Letošní ateliér připadl na sobotu

Od 10 hodin přicházeli do klubovny Sovinecka, o. p. s., rodiny s dětmi, chataři a chalupáři i stálí štamgasti, aby se pokochali téměř zapomenutými tradičními řemesly, které právě o Velikonočních nejen v dávné minulosti, ale i dnes dokázali s fortelem sobě vlastním předvádět zkušeně a zručně proutkaři, košíkáři, řezbáři i malíři velikonočních kraslic. Velkou zvědavost projevova-

pomohl klukům mistr košíkářský Oldřich Janoušek ze Šumvaldu. Velikonoční kraslice zdobily technikou malování voskem, paličkováním nebo pletením nejrůznějších ozdob Kristina Gardavská a Mirka Dvořáčková. Pletení košíkářských výrobků předváděla Lenka Richtero-

va. Z Velikonočního ateliéru, který končil kolem 17. hodiny, neodcházel nikdo zklamán ani s prázdnou.

Velikonoční ateliér pokračoval ve 20 hodin koncertem folkové kapely Kelt Grass Band ve zbrusu novém složení. Do posledního místečka beznadějně zaplně-

22. března a venku to místo Velikonoc připomínalo spíše Vánoce. Lidé se museli do Stránského probojovat z okolí mnohacentimetrovými sněhovými závějemi.

ly hlavně děti, které nikdo nemusel do ničeho dvakrát pobízet. Největší zájem byl pochopitelně o pletení pomlázek. Na pořádný šmigrust děvčat se musí s pořádnou pomlázkou a s upletením

vá. Lidovou tvořivost dávné doby umocňuje její kostým. Při práci jí pomáhala její dcera. Obdiv si vysloužil také mistr řezbář, kterému před očima přítomných během několika chviliek vznikl pod rukama překrásný obraz z lipového dřeva.

ný sál klubovny dával tušit, že bluegrassová skupina vystoupí po delší odmlce. Připraveno mělo být i překvapení. Vedoucímu skupiny Petru Schäferovi se po výměně některých mladších hráčů, kteří odešli za studiem nebo za prací, podařilo navázat spolu-

Historie a současnost na fotografiích Bohumila Švédy

Benzínová stanice s požární zbrojnicí, 1969

Hasičský záchranný sbor, 2007

práci s novými tvářemi. Vůbec poprvé se na scéně objevil s kapelou kytarista Jirka Dršťák, Alena Sýkorová na bodhrán, baskistka Jana Přikrylová, Standa Lysák doprovázel na flétny, Iveta Čalová na bicí a perkusy a Jirka Pelikán na akordeon. Stálý „inventář“ kapely tvořili Tomáš Kuraš na housle a šéf kapely Petr Schäfer na banjo.

A konečně tím toužebně očekávaným překvapením byli Schäferovi přátelé ze Skotska, kteří začali se skupinou spolupracovat teprve nedávno. Jde o učitele angličtiny Greame Dibbleho, který již pět let působí v Letovicích u Brna, hráče na housle, a jeho přítelkyni Suzanne McDonald, která oslnila ve Strán-

ském svým křišťálovým zpěvem. Ke všemu měli na sobotním koncertu svou premiéru rodiče Suzanne Neil a Grace McDonaldovi z Glasgow, mimochodem tatínek se ukázal nejen jako výtečný hráč na kytaru a foukací harmoniku, ale především jako zpěvák. Spolupráce se skotskými přáteli bude podle slov Petra Schäfera pokračovat nadále, zejména co se týče studia starých notových materiálů a textů z 18. století. Na sobotní koncert přivezli Skotové pravý skotský bodhrán, což je určitý druh bubny, který dotváří rytmus keltské muziky. V příštím roce chce Kelt Grass Band vystoupit na hudebním festivalu v Glasgow.

JiKo

Pozvánka na koncert

V sobotu 5. dubna 2008 ve 20 hodin
v Malé Morávce - Karlově pod Pradědem
v Hospůdce Ve Srubu hraje

Kelt Grass Band

Horalská muzika
z Irska, Skotska, Apalačie a Moravy
*Zveme vás k posezení v příjemném prostředí
s muzikou a irskou kuchyní*

Aktuálně z města

Městská policie dostane na starost i Malou Štáhli a Malou Morávku

V pondělí 17. března se uskutečnilo zasedání Rady města Rýmařova. Radní na něm přijali celkem sedmadvadesát usnesení, z nichž pětadvacet mělo charakter doporučení pro jednání zastupitelstva města. Většinu usnesení tvořily majetkové a bytové záležitosti.

Radní vzali na vědomí zprávu o hospodaření organizace Byterm Rýmařov, p. o., za rok 2007. Na opravy, údržbu, rekonstrukci

a modernizaci bytového a nebytového fondu města, včetně pojištění majetku, a na další služby bylo vynaloženo 17,3 mil. Kč. Plán jmenovitých akcí byl splněn výjma opravy balkónů na Bartákově 33, 35 a 37, která byla z důvodu výměny oken odložena na rok 2008. Za rok 2007 bylo vydraženo 24 bytů. Roční příjem z nájmu z těchto bytů bude více než dvojnásobný

oproti regulovanému nájemnému.

Rada města schválila na základě výzvy starostů obcí Malá Štáhle a Malá Morávka uzavření veřejnoprávní smlouvy mezi městem Rýmařov a těmito obcemi o zajišťování výkonu působnosti podle zákona o obecní policii. Náklady na činnost obecní policie na svém území ponese výše jmenované obce.

Z podkladů MěÚ JiKo

slovo starosty

Opravy komunikací MSK a města Rýmařova v roce 2008

Komunikace ve vlastnictví Moravskoslezského kraje

Zástupci Moravskoslezského kraje a SÚS Bruntál nás seznámili

s plánem oprav svých komunikací v r. 2008 v regionu Rýmařovska. Úvodem musím zdůraznit, že plán bohužel zdaleka nenaplní naše požadavky a požadavky dalších obcí v regionu. Většina oprav bude jen jarní lokální výpravou výtluků a poškozených míst na povrchu vozovek.

V našem městě bude opravena část komunikace na Sokolovské ulici v úseku od náměstí Svobody po dolní bránu zahrady Hedvy, tj. v délce asi 500 m. O opravě komunikace 449/II

v úseku Ondřejov - Valšův Důl stále není definitivně rozhodnuto, zda bude již letos, nebo ne. O realizaci oprav rozhodne až dostatek finančních prostředků MSK. Opravám již údajně nebrání nevyřešené majetkové spory o pozemky s řádem německých rytířů, probíhají jednání s příslušnými úřady města.

Zcela jistě nebude letos opravena velmi poškozená komunikace Rýmařov - Jamartice - Malá Štáhle. Její oprava je projekčně připravena a je závislá na přijetí

evropských peněz. Zatím se nám nepodařilo do plánu oprav MSK prosadit ani komunikace v takovém stavu, jako je ve městě např. ul. Okružní, a dále již dříve přislíbené opravy komunikací Rýmařov - Stránské - Sovinec, Rýmařov - Horní Město - Tvrdkov - Ruda nebo Rýmařov - Nové Pole - Stříbrné Hory. O zařazení těchto oprav do plánu MSK budeme s představiteli kraje nadále jednat a o změnách budeme čtenáře Horizontu informovat.

Komunikace ve vlastnictví města Rýmařova

Zastupitelé vyčlenili pro opravy komunikací v letošním roce v rozpočtu města 6 mil. Kč (v loňském roce to bylo 4,156 mil. Kč) a komise životního prostředí a regionálního roz-

voje již projednala a schválila seznam oprav. Jeden mil. Kč vyčlenila na jarní opravy lokálního poškození komunikací v Rýmařově a místních částech Ondřejov, Stránské,

Jamartice a Janovice. Ostatní výdaje se týkají jmenovitých akcí. V následujícím textu uvádím vždy název akce, popis opravy a předpokládané náklady na opravu.

Komunikace místní:

1. Rýmařov - mostek U Potoka (kompletní rekonstrukce mostku u mateřské školy u plavu) - 706 tis. Kč.
2. Místní část Jamartice - nový povrch komunikace (ABS - asfaltobetonová směs) ve směru k bývalé škole - 634 tis. Kč.
3. Rýmařov - zhotovení povrchu (ABS) parkoviště u obytného domu na tř. Hrdinů 22 A - 342 tis. Kč.
4. Rýmařov - rozšíření parkoviště (ABS) na ul. Pivovarské - 69 tis. Kč.

„Pod čarou“ (tj. především z finančních důvodů) zůstávají akce „Oprava ul. Cihlová“ v Janovicích (720 tis. Kč), oprava povrchu vjezdu k bytovkám na ul. Vrchlického (385 tis. Kč), oprava „okruhu“ komunikace v Jamarticích ve směru k viaduktu (291 tis. Kč) a oprava Hornoměstské ulice. Kromě toho jsme požádali o dotaci na zhotovení varovného osvětlení pro čtyři nebezpečné přechody silnic ve vlastnictví MSK a stále je projekčně připravena rekonstrukce komunikace ul. Havlíčkova - Národní vč. mostů přes Podolský potok a náhon u pekárny, pro kterou chceme využít dotaci ze státního rozpočtu nebo EU.

Množství oprav je opět limitováno objemem finančních prostředků, které mohou zastupitelé z rozpočtu uvolnit. Cílem je postupně smazat zastarání povrchů komunikací - tedy jakýsi vnitřní dluh vzniklý dlouhodobým zanedbá-

váním oprav komunikací. Zastupitelé nechali zpracovat projekty oprav a nové řešení komunikací v sídlištích, kde je situace asi nejhorší, a pokusíme se je uplatnit v žádostech o evropské peníze. Další plány výstavby především

chodníků a cyklostezek obsahuje Integrovaný dokument města uvedený na webových stránkách města (www.rymarov.cz), ale to už není předmětem tohoto článku.

Starosta města Rýmařova Ing. Petr Klouda

Komunikace pější:

1. Vybudování nového chodníku na ul. Revoluční - napojení na ul. Opavskou (pravá strana ul. Revoluční až k jejímu napojení na ul. Opavskou), povrch - žulová mozaika - 436 tis. Kč.
2. Revoluční ul. - chodník poblíž ústí ul. Revoluční na ul. Opavskou od křižovatky po panelový obytný dům ve vlastnictví Pozemkového fondu ČR. Povrch - zámková dlažba - 203 tis. Kč.
3. Oprava chodníků na křižovatce Revoluční - tř. Hrdinů v místě přechodu pro chodce. Žulová mozaika - 154 tis. Kč.
4. Chodník na sídlišti Pivovarská, zámková dlažba - 364 tis. Kč.
5. Chodník na ul. Julia Sedláka - úsek před služebnou Policie ČR až po kino na ul. Divadelní. Povrch - žulová mozaika - 219 tis. Kč.
6. Revoluční ul. - chodník od ústí ul. Horní přiléhající k obytným domům Revoluční 1, 3, 5, 7, a 9 až po Mototechnu. Povrch - zámková dlažba - 676 tis. Kč.
7. Akce vyvolaná záměrem MSK opravit povrch komunikace na Sokolovské ulici - zvednutí obrubníků po celé délce na obou stranách vozovky, rekonstrukce chodníku od gymnázia až po ul. Bartákovu, zrušení chodníku po levé straně Sokolovské ulice a zatravení vzniklého pásu. Zámková dlažba - 1 244 tis. Kč.

Odbory MĚÚ informují

Odbor životního prostředí a regionálního rozvoje

Výstavba bytů v Rýmařově pokračuje

Město Rýmařov pokračuje ve výstavbě půdních vestavěb na Hornoměstské ul. č. 57, 59 a Národní ul. č. 13. Devět nových bytů přibude také na Bartákově ul. č. 24, kde se kompletně rekonstruuje bývalý dům sester.

Rekonstrukce domu Bartákova 24

Rekonstrukcí domu vznikne 9 bytových jednotek ve třech nadzemních podlažích. Ve sklepě bude kočárkárna, sklepní boxy a centrální kotelna včetně ohřevu teplé užitkové vody. Akce byla zahájena v prosinci 2007. Město staví byty za přispění Státního fondu rozvoje bydlení ČR.

Fota: www.rymarov.cz

Půdní vestavby Národní 13

Vestavbou do půdního prostoru vzniknou 4 nové podkrovní byty. Technologie zdiva a příček je kombinace tvárníc YTONG a příček ze sádkokartonu. Akce byla zahájena v listopadu 2007 a je spolufinancována ze Státního fondu rozvoje bydlení ČR.

Půdní vestavby Hornoměstská 57, 59

Rekonstrukcí půdního prostoru vznikne 6 nových bytových jednotek. Stávající krov bude rozebrán a nahrazen novým včetně nové střešní krytiny. Příčky a nosné stěny jsou v tradiční technologii zdivu s omítkami. Rekonstrukce byla zahájena v listopadu 2007. Na akci rovněž přispěl Státní fond rozvoje bydlení ČR.

Z podkladů odboru ŽPaRR Hana Pavlásková

Fota: www.rymarov.cz

Zpravodajský servis ve zkratce

Demolice ohrady kolem Polygonu

Město Rýmařov vykoupilo podstatnou část areálu bývalého Polygonu u sídliště Dukelská, jehož prostory jsou zahrnuty do revitalizačního plánu sídliště. V těchto dnech byla dokončena demolice plechového oplocení a ocelových kůlen v areálu a chystá se přeměna tohoto prostranství na plochu sloužící obyvatelům sídliště.

Hana Pavlásková

Jedna paní povídala ...

Opět přinášíme na našich stránkách rubriku, ve které budeme reagovat na podněty občanů a chceme se zabývat i citlivými tématy, jež se stávají náplní hovorů na ulici či v hospodě a jsou podle svých mluvčích nedostatečně řešeny. Rubrika by měla sloužit tomu, aby byly problémy občanů, které nejsou doceněny, znovu otevřeny.

Nebudeme se bránit ani anonymním podnětům, ovšem za dodržení jistých pravidel. Budeme pracovat pouze s anonymy, které budou slušné, neurážející, nevládní, nebudou porušovat tiskový zákon a budou v souladu se ctí, morálkou a důstojností.

Čtenářské příspěvky budeme postupně zpracovávat a řešit s příslušnými kompetentními

a pověřenými osobami, zejména se starostou města. Čtenářské příspěvky mohou být redakci zasílány prostřednictvím e-mailu rymhor@seznam.cz nebo na adresu redakce Okružní 10, 795 01 Rýmařov, případně mohou být vhozeny do schránky redakce u vchodu do Střediska volného času.

Další příspěvek v naší rubrice má název:

Zákulisí konkurzů

Pane starosto, k čemu slouží konkurzní komise, které vydají určitá doporučení, a pak se jimi stejně v některých případech rada města vůbec neřídí?

Komise zřízená radou nebo zastupiteli má za cíl zevrubně prověřit všechny uchazeče a jejich schopnosti vyhovět budoucím požadavkům a doporučit dle svého uvážení nejlepšího zájem-

ce. Myslím si ale, že je zcela přirozené, že rada města může mít na uchazeče o místo nebo řešení situace jiný názor a vybrat jiného zájemce. Může mít také pro svá rozhodnutí další informace, které komise neměla k dispozici. Tak třeba při rozhodování o budoucím řediteli muzea zněl návrh komise nevybrat nikoho a posečkat s výběrem na lepšího

kandidáta, ale rada byla přesvědčena o opaku, tj. vybrat z řad zájemců nového ředitele, a také tak učinila. Nesetkal jsem se z řad zastupitelů s tím, že by někdo prosazoval na funkci ředitele „svého“ člověka na úkor evidentně lepšího zájemce. Myslím si, že zastupitelé mají vždy zájem vybrat toho nejlepšího, aby jim řízená organizace po všech stránkách prosperovala. Dobře totiž vědí, že špatná volba přinese potíže právě jim. Již to, že hlasováním rozhoduje sedm zastupitelů-členů rady, dává jednotlivci malou šanci k prosazení ojedinelého názoru. Pravidelně se opakující dohady některých občanů a neúspěšných uchazečů o místo o podjatosti a nespravedlivém rozhodování zastupitelů je jen koloritem doprovázejícím každou personální změnu ve městě. Stejně tak se stane, že uchazeč na novém místě selže nebo nenaplní očekávání zasu-

pitelů a ti pak hledají lepší řešení v nové volbě. Tomu se v praxi nelze nikdy ubránit. Každý, kdo měl možnost pracovat s lidmi nebo vést nějaký kolektiv, to dobře zná.

Já osobně se vždy snažím vybrat nejlepšího uchazeče. Případnou špatnou volbu chápu především jako svoji osobní chybu s následnými problémy, a snažím se tomu vyhnout.

Proč musel odejít z vedoucí funkce bývalý jednatel Městských služeb Martin Vala? Není tajemstvím, že jste se v mnoha záležitostech neshodli.

Nemohu veřejně pitvat příčiny odvolání a osobu Ing. Valy v Horizontu. Myslím ale, že jeho odvolání radou města mělo svoje vážné příčiny. To, že jsem měl na pojetí funkce ředitele Městských služeb jiný názor než Ing. Vala, samozřejmě nepopírám.

Štafeta

Znamé osobnosti se ptají známých či něčím pozoruhodných osobností na to, co je zajímavá a co by mohlo zajímat i čtenáře. Společně s otázkami předávají pomyslný štafetový kolík, který zavazuje dotazovanou osobnost oslovit s podobnými či úplně jinými otázkami dalšího zajímavého člověka.

Roman Karel se ptá Šárky Lupečkové

Proč jsem si ji vybral:

Vážím si Šárky jako pedagoga a cením si jí jako výtvarnice.

Jaký má význam z tvého pohledu klasické vzdělání v uměleckých disciplínách, když současné umění jako by „vyteklo“

z rámů a neuznává žádné normy ani hranice?

Na tuto otázku je odpovědí na několik knih, ale pokusím se odpovědět odvážně krátce, chápu-li tvůj otazník v souvislostech, které charakterizují současné umění často jako tvorbu za každou cenu, jako exhibicionismus v psychologickém smyslu slova, jako marketingový produkt, jako neomezenou touhu psa po patníku, prostě jako posedlost nikoliv „vytvářet“ něco, čím se chci pokorně účastnit meditací na věčné téma zobrazení krásy, ale jako něco, čím chci bourat, popírat, ničit anebo jen hloupě provokovat. Budu-li se tedy zabývat významem klasického vzdělání v umělecké, a zde tedy zřejmě malířské tvorbě, pak tvrdím, že bez znalosti držení tužky nelze nakreslit znak, ale taky vím, že ze znalosti držení kame-ne bylo vytvořeno ve známých skalních kresbách tolik krásy, že mnozí akademizovaní umělci by tohoto nedosáhli ani v deseti životech.

Odpověď tedy není nasnadě, ale

nabízí se, že nejmocnější umělecké vnímání získává člověk již jako dítě především vnímáním svého nejbližšího okolí, své rodiny, kamarádů, jejich chování, jejich vztahu k činnostem nejrůznějšími. A když jednoho dne dítě zjistí, že mu pod rukou může vzniknout něco, o čem nikdy netušilo, že to dokáže, to je ten pravý okamžik, aby učitel výtvarné výchovy do jeho ruky nepřestával vkládat nové a další materiály, aby mu nepřestal ukazovat, kolik krásy na této zemi bylo vytvořeno stejnou cestou, na jejímž počátku je právě ono. A myslím, že právě toto platí pro spoustu dalších činností. Nicméně nutno podotknout - mnoho povolaných, málo vyvolených. Ale v důsledku nových směřování, trendů, či jak se všechny tyto tendence nazývají, lze konstatovat, že neviditelná ruka trhu nám postupně a důrazně ukazuje jiné - nové - hodnoty, kterými se rádi řídíme. Obraz je zajímavější, čím je dražší - nikoliv naopak, a dražší je tím víc, čím vícekrát se autor objevil v talkshow na komerční TV, a autor se zde často objeví ne proto, že je skvělý umělec, ale proto, že se vyskytl včas se správnými lidmi na správném místě, a to zase závisí na tom, jak hodně přijme pravidla pro toto vyskytování, byť občas musí použít igelitový pytlík při pohledu na vlastní já. Samozřejmě pravidlo potvrzují velké výjimky, ale našťastí se i tyto vyskytují.

Vrátím se tedy k onomu vzdělání. Je předností, ale touze a horoucností namalovat obraz, posedlosti až k zoufání, kterou je napaden malíř před prázdným plátnem, se naučit nelze. Ta je určována zvýšeným rytmem srdce na podněty, které mohou být způsobeny či počaty pro každého jedince jiným způsobem: pro mořeplavce oceánem, pro botanika krásným květem, pro malíře vůní terpentýnu. A teď se dostáváme zpětnou vazbou k okamžiku, kdy jedno dítě zjišťuje, že umí namalovat

strom, a dostane se mu tolik štěstí, že do něho budou rodiče investovat tolik času a financí na podpoře v této cestě jako jiní rodiče, kteří budou chtít mít doma velkého hokejistu. Kde si myslíš, že má investice jednoznačně dlouhodobější a přínosnější význam? Ale jak málo rodičů chce mít doma výborného muzikanta, malíře, sochaře.

Můžeš něco sdělit k projektům, které připravuješ se svými žáky na ZUŠ v Rýmařově?

V posledních několika letech jsme se s mými kolegy rozhodli zastřešit každý školní rok jedním velkým tématem. V loňském roce jsme zahájili svoji činnost projektem Afrika a v dalších letech budeme pokračovat zbývajícími světadíly. Letos se nejen výtvarně orientujeme na asijské téma, které v červnu završíme výstavou výtvarných prací a divadelní i hudební produkcí v prostorách muzea, SVC a ZUŠ v Rýmařově. Projekt budeme prezentovat také v jiných místech republiky a na celostátní přehlídce prací ZUŠ. Zajímavým a přínosným aspektem tohoto projektu je mezioborová spolupráce v rámci školy, která není na jiných ZUŠ běžná. Zpracování jednoho námětu jak výtvarným oborem, tak literárně-dramatickým a hudebním, je originálním řešením a otvírá hodně prostoru pro zajímavou spolupráci dětí na tématu sice určeném, ale prolnutém značným množstvím umělecké svobody.

Čím se nyní zabýváš, připravuješ nějakou svoji výstavu a s kým spolupracuješ na aktivitách spojených s Galerií V Kapli v Bruntále?

Dlouhodobě se zabývám svými nejoblíbenějšími technikami, a to je grafika (přesněji kombinovaná technika hlubokého leptu, malby a kresby) a vosková batika. Obě techniky jsou jak prostorově, tak časově velmi náročné, a tak snad teprve letos se mi povede připravit k práci nový ateliér v bývalé stodole v Medlově, který mi umožní pracovat

na rozdíl od minulosti celoročně a neomezeně i na velkých formátech, a na to se moc těším. Co se týče výstav, právě chystám dvě, jednu v Blatnici pod sv. Antonínkem a druhou v Literární kavárně Řehoře Samsy v Praze.

V bruntálské Galerii V Kapli spolupracuji na uvádění našich předních výtvarníků s malou skupinkou nadšenců, hlavně s Milanem Svačinkou a naším kurátorem Jindrou Štreitem. Právě připravujeme katalog k desátému výročí této galerie. Bude „malou“ prezentací téměř jednoho sta výtvarníků, kteří zde za dobu její existence vystavovali. V souvislosti s výstavním programem Galerie V Kapli mne napadá srovnání s prací rýmařovského Octopu. Na rozdíl od Octopu nejsme nikam tlaceni, výstavní svoboda je sto procentní a „socialistické lidové výstavnictví“ nám opravdu nehrozí. Nedovedu si dost dobře představit, že nám z pozice úřední bude někdo určovat, koho máme vystavovat. Máme však výhodu, že pracujeme výrazně na soukromé bázi s podporou jak soukromých subjektů, tak ministerstva kultury. Připomenuli si úžasnou dlouholecnou práci, kterou pro muzeum vykonal a stále dělá tvůj otec, tak ony zvěsti o nových přístu-

pech k práci mne značně děsí. Ale i ona tvoje zmínka o nemožnosti opravit střechu muzea svědčí zřejmě o jiných prioritách kompetentních lidí na rad-

nici. Ale demokraticky si volíme a naše demokracie je velmi mladá. Tady je určitě na místě připomenout zcela jiný přístup mnohých soukromých subjektů

k této problematice. Je třeba uvést nezastupitelný přínos mnohých sponzorů, jako např. bruntálského Petra Czasche, rýmařovského Romana Vepřeka

a mnohých jiných, kterým není osud kultury tohoto národa lhostejný.

Příště: Šárka Lupečková se bude ptát Miroslava Škrabala.

Omluva redakce

Redakce se omlouvá čtenářům a především Alfredu Heinischovi ml. a Romanu Karlovi za chybně uvedený nadpis ve Štafetě z minulého vydání Rýmařovského horizontu 05/2008. Místo chybně uvedeného nadpisu *Ladislav Staněk se ptá Alfreda Heinische* mělo být uvedeno: **Alfred Heinisch ml. se ptá Romana Karla**. Chyba vznikla technickým nedopatřením.

Zdravotnictví

Aktuality z Podhorské nemocnice, a. s.

Představuje se chirurgické oddělení

Chirurgické oddělení se dělí do několika částí:

Lůžkové chirurgické oddělení

Nově vybudované lůžkové oddělení má 12 třílůžkových pokojů, které jsou vybaveny novými postelemi i nábytkem a každý pokoj má vlastní WC, sprchu a umývadlo. Na pokojích má každý pacient k dispozici svoji uzamykatelnou šatní skříň, kde má uloženy osobní věci po dobu hospitalizace. Všechny pokoje jsou vybaveny dorozumívacím zařízením, televizí, jídelním stolem a židlemi.

Operační sály

Dva nové operační sály jsou vybaveny špičkovou technikou a spolu s oddělením chirurgické JIP a ARO tvoří jeden komplex. Součástí operačních sálů je i moderní přísálová sterilizace, filtry pro personál i pacienty.

Chirurgické ambulance

Ambulantní péče je poskytována na dvou všeobecných chirurgických ambulancích, přičemž jedna je na pracovišti v Bruntále a druhá na pracovišti v Rýmařově. Všeobecná chirurgická ambulance v Bruntále má nepřetržitý 24hodinový provoz. Na pracovišti

v Bruntále fungují v rámci chirurgické ambulance ještě specializované ambulance, které poskytují klientům péči a odbornou pomoc v různých oblastech.

Jedná se o tyto odborné ambulance: mamologická, traumatologická, proktologická, cévní, ambulance pro chronické rány a poradna pro stomiky. Cévní ambulanci a ambulanci plastické chirurgie vedou specialisté z FN Olomouc, ostatní specializované ambulance vedou chirurové z Podhorské nemocnice.

Na chirurgickou ambulanci můžete přijít i bez doporučení praktického lékaře nebo specialisty, nebo i v případě, že jste byli vaším lékařem odesláni na jiné pracoviště, kde péče nemusí být kvalitnější než ta, kterou poskytujeme v naší nemocnici.

Personální situace

V poslední době došlo k výrazné obměně a omlazení lékařského týmu na chirurgii. V nemocnici pracují specialisté z Olomouce a ze Šternberku, dva lékaři se pyšní titulem

kandidát věd a kromě zkušených lékařů pracuje v týmu i několik mladých perspektivních lékařů. Lékařský chirurgický tým je v současné době jedním z nejlepších v širokém okolí. Zdravotně-ošetrovatelskou část zabezpečují kvalifikované a ochotné zdravotní sestry pod vedením zkušených staničních sester.

Na závěr

Chirurgické oddělení Podhorské nemocnice je zde pro vás - obyvatele Bruntálu, Rýmařova, Vrba a okolí.

Bc. Marcela Matušů,
manažerka marketingu

**Ordinační hodiny
chirurgické ambulance
Podhorské nemocnice
Rýmařov:**

pondělí - pátek 7.00 - 15.00
sobota a neděle zavřeno

Změna ordinační doby na ORL v Rýmařově

Ušní, nosní a krční ambulance na Hornoměstské ulici č. 16 (vedle alergologické ambulance v areálu Podhorské nemocnice v Rýmařově) oznamuje změnu ordinačních hodin:

pondělí 16 - 19 hodin, středa 16 - 19 hodin

V uvedené ordinační hodiny vás ošetří MUDr. Jiří Kincl, lékař ORL kliniky Olomouc. K vyšetření **není** nutné doporučení.

Školství

GYMNÁZIUM
G
RÝMAŘOV

KOMUNITNÍ ŠKOLA
vzdělávací a kulturní centrum

**Pozvánka na vernisáž
BOŘKA ZEMANA**

V pátek 4. dubna v 16 hodin

se ve stálé galerii Komunitní školy při Gymnáziu Rýmařov uskuteční vernisáž výstavy doktora umění, akademického sochaře a malíře **Bořka Zemana** pod názvem

Pocta ženě

Zveme všechny obdivovatele tvorby tohoto umělce

Gymnázium připravuje budoucí chemiky

Jako každoročně se studenti Gymnázia Rýmařov zúčastnili okresního kola chemické olympiády kategorie D, kterou pořádá Gymnázium Bruntál. Aby se mohli zařadit do tohoto klání, museli nejdříve projít školním kolem, které se skládalo z teoretické i praktické části.

Po zvládnutí testu školního kola už Alexandra Kunčíková, Michaela Rampulová a Michaela Matulová odjely, možná trošku i se strachem, do Bruntálu. Do okresního kola se proboujvalo pouze dvanáct soutěžících, které čekal nelehký úkol.

Po několikahodinovém zápolení jsme všich-

ni s napětím čekali na výsledky soutěže. Ty byly opravdu výborné. Naše děvčata obsadila první, třetí a čtvrté místo, což je v této národní soutěži skvělé umístění.

A. Kunčíková (1.) a M. Rampulová (3.) postupují do krajského kola, které se uskuteční 28. března v Ostravě. *Mgr. Dana Kropáčová*

Bydlení na úrovni

Minulý týden jsme přivítali první jarní den, tedy alespoň podle kalendáře. Venku to sice donedávna vypadalo, že jaro tady máme už od ledna, ale na to právě si budeme muset ještě chvíli počkat, až přejdou jarní sněhové metelice a přeháňky.

Tak jako na jaře začíná příroda „malovat“ své pestré obrazy, stejně jsou na tom i některé obytné domy, které se v Rýmařově začínají loupat z desetiletí přetrvávající šedi a navlékají na sebe barevné hábity, tu zdařilejší, jinde zase méně vkusné. Oprýskaná, časem a vlhkostí polorozpadlá dřevěná okna a rezavé vstupní dveře nahrazují většinou plastové s dokonalou tepelnou i zvukovou izolací. Nevyhovující střechy jsou pečlivě opravovány, pláště domů, půdy, případně půdní vestavby jsou zateplovány silnostěnným polystyrenem a i ty nejmenší skulinky jsou zacpány, aby ani ždíbiček nastřádaného tepla neměl šanci proklouznout ven. Vodovodní litinové trubky jsou nahrazovány trubkami z PVC, na radiátory ústředního topení jsou montová-

ny digitální termostatické ventily, na chodbách společných prostor jsou automatická čidla pro rozsvěcování světel, to kvůli úspoře elektrické energie. Moderní rekonstruované výtahy podle přísných norem Evropské unie se téměř nehlukně šplhají do nejvyšších pater domů poté, co pasažéři navolí na displeji požadované patro.

To není utopie. Navštívili jsme jeden z družstevních domů na Větrné ulici, který není ovšem s výše popsaným vybavením v Rýmařově jediný - s výjimkou toho výtahu. Ten tady nenajdete, je součástí vyšších rýmařovských domů.

„Rozhodli jsme se k rekonstrukci celého baráku, ne proto, že je to moderní nebo hezké pro oko, ale proto, že už se dnes všem nájemníkům kutálejí penízky zpátky do dlaně. Každopádně to byl krok správným směrem a za tímto krokem stojí všichni naši nájemníci,“ zhodnotil skromně situaci dnes již velmi kvalitního bydlení v družstevním domě na Větrné ulici předseda místní družstevní samosprávy Josef Beyer, který je

„družstevníkem“ od roku 1970. Sedíme ještě spolu s dalšími dvěma nájemníky - „pobočníky“ pana Beyera - Janem Kotrlou a Valentinem Bordovským v suterénní místnosti třívchodového domu, která spíše než sklepní prostor připomíná docela útulný obývací. „To jsme si všechno s lidmi z baráku dali pěkně do pucu, chlapi vyrobili police, přinesli nějaké skříňky, vyrobila se jakási malá kuchyňka a ženské ruce dotvořily to, co zde vidíte,

alespoň se máme teď kde scházet a přemýšlet, kde a jak co zlepšit,“ doplňuje pan Beyer a začíná listovat v dokonale přehledném zápisníku, kde nezasvěcený vidí jen hromadu nějakých čísel, odpočtů a sumářů.

„Posledním vylepšením našeho domu je instalace protipožárních dveří u všech bytů. Nevím, jestli to v některém z domů v Rýmařově uvidíte, však se pojdte podívat,“ vybízí mě Jan Kotrla. Dovídám se, že k tomuto kroku přistoupili nájemníci zejména kvůli bezpečnosti. Při vzniku požáru odolají dveře až třicetiminutovému hoření a lidé tak mají možnost úniku.

Procházíme postupně celým domem, kde vévodí dokonalá čistota a pořádek. Na stěně visí teploměr a obrázky. V kočárkárně má každé kolo, kočárek, kolo-běžka i tříkolka své „parkoviště“. Vidím zbrusu nové betonové podlahy natřené barvou. Stejně tak i omítky na chodbách jsou opatřeny barvou proti otěru. Dovídám se, že každý vchod si zvolil „svou“ barvu.

„Ventily topení na chodbách máme nastaveny a zabezpečeny tak, aby s nimi jednak nemohl nikdo manipulovat a také aby se story pouze lehce temperovaly. Jedině v případě, kdy by venkovní teplota klesla hluboko pod bod mrazu, tak bychom museli

přítopy,“ dodává starostlivě Josef Beyer.

V suterénu přede dveřmi do sušárny visí na hřebíčku velký sešit, kde se zapisují nájemníci, když si chtějí pověsit prádlo. I když většina domácností má dnes automatickou pračku, o kus dál byla zachována prádelna, kde je možné si například ručně přemáchnout prádlo a která má i svůj samostatný záchod. Vše zhotoveno a nainstalováno mužským osazenstvem nájemníků. Suterénní stropy jsou navíc zatepleny polystyrenovými podhledy, to aby přízemní byty měly tepleji.

Ke všem hlavním vchodovým dveřím do domu a k suterénním dveřím potřebujete pouze jeden klíč, jak důmyslné. „Přijďte ke zvonkům, které jsme nechali spolu s domácím telefonem také rekonstruovat, a automaticky se vám rozsvítí světlo. A pádu, tu máme snad nejhezčí v republice,“ dodává s úsměvem Josef Beyer. Na dotaz, co že je na půdě tak „úchvatného“, se mi dostává vysvětlení: „Především by vás překvapila dokonalá čistota a potom bezchybné utěsnění proti vlhkosti a únikům tepla. Je tam

parozábrana a 14 centimetrů silná vata.“ Tak to je opravdu dokonalost sama, pomyslí si.

„V posledních letech se fond oprav dvakrát navyšoval, to proto, aby vznikla finanční rezerva právě na podobné potřebné věci. Ale teď, když jsme zateplili dům a vyměnili plastová okna, zjišťujeme, že to, co jsme navyšovali na fond oprav, teď vlastně ušetříme na topení. Takže platíme stejně jako před navýšením, někteří dokonce ještě méně, a to mnoho lidí dřív nechápalo,“ upřesňuje Jan Kotrla. „V konečném výsledku jsem ušetřil za rok 2007 14 000 Kč na topení,“ říká přesvědčivě Josef Beyer a ukazuje sešit s přesnou evidencí v kilojoulech. Tím, že si nechali nájemníci zabudovat světla, která reagují na pohyb a rozsvěcují se postupně jen tam, kam člověk stoupá do patra, ušetřená energie na společných prostorách čítá celkem 66 % za rok.

„Rozhodnutí jít 'do toho' padlo v roce 2004 s vyhlášeným programem Panel. Dalo to ovšem hodně přesvědčování a ne všichni lidé byli tomu nakloněni. Nikdo nechápal, když jsem jim

řikal, že tím, že není barák zateplený, nemá plastová okna, vyhazují chleba z okna. Všichni na mě koukali a nechápali. Byli i takoví, kteří říkali, že je to jako za komunistů, všechno příkazem. A tak jsme stanovili pravidla. Pokud bude 75 % nájemníků souhlasit s jakýmkoliv rozhodnutím, které se předem projedná a dobře připraví, tak zbývající čtvrtina se musí přizpůsobit,“ dodává pan Beyer.

Dnes je situace zcela jiná. Lidé pochopili a jsou velmi rádi, když jim přichází přeplatky za elektřinu a teplo. Nikdo už neremcá a nenadává. Digitální měřiče byly úsporami zaplacené ne za deset měsíců, ale už za čtyři měsíce topné sezóny. A částka, která se vybírala dřív do fondu oprav, půjde po dobu patnácti let na třímilionový úvěr, kterým se opravil celý dům. U třípokojevého bytu to dělá asi 1100 Kč, u dvoupokojevého bytu asi 750 Kč. Lidé tedy neplatí nic než to, co si dřív platili do fondu oprav. Jak prosté a průhledné. A hlavně velmi ekonomické! Peníze jim totiž „padají do klína“ s ušetřenými náklady na topení a elektrickou energii.

Nájemníkům není lhostejné ani okolí domu. Pravidelně se starají o zeleň, sekají trávu, vysazují keřky, okrasné dřeviny a kytky. Nedávno se rozhodli svépomocí po dohodě s městem zbourat starou nevzhlednou zídku, která navíc bránila průchodu z jedné strany domu na druhou, teď se chtějí svépomocí pustit do předláždění chodníku přiléhajícího k domu. Inu bez práce nejsou koláče. Ale pokud se ty koláče pečou s láskou a radostí, chutnají dvakrát tolik.

Příště přineseme informace o tom, jaké možnosti zlepšení situace s bydlením se nabízí nájemníkům v obecních bytech, co je to deregulace nájemného, zda je výhodné koupit dům do osobního spoluvlastnictví, jaký je v současné době koeficient výpočtu ceny obecního bytu, co je potřeba učinit v případě zájmu o odkoupení domu, kdy a za jakých podmínek provede Byterm opravy nebo rekonstrukci domů - (zateplení, výměnu oken) nebo zda mohou o dílčí opravy žádat jednotliví nájemníci. Čtete v příštím vydání Rýmařovského horizontu. JiKo

Moravskoslezský kraj informuje

Hejtman pokřtil 3D model ortofotomapy Moravskoslezského kraje

Moravskoslezský kraj začíná využívat pro propagaci svého turistického potenciálu nejmodernější technologii. Cílem nového projektu, podporovaného Evropskou unií, je zvýšit přitažlivost regionu pro návštěvníky a současně zlepšit úroveň poskytovaných informačních služeb v oblasti cestovního ruchu. Projekt 3D model kraje přináší digitální barevnou ortofotomapu (leteckou mapu), nafocení šikmých snímků vybraných lokalit a sestavení digitálního modelu terénu severní Moravy a Slezska. Umožní tak propagaci turisticky zajímavých míst, například hradů, zámků, kostelů, muzeí, pohoří či cyklotras prostřednictvím atraktivních průletů nebo velmi přesných 3D modelů vybraných objektů.

„Svým rozsahem je projekt unikátní nejen u nás, ale v celé východní a střední Evropě. Bude sloužit nejen pro podporu cestovního ruchu, ale současně nabízí uplatnění i v dalších oblastech. Obecně se dá 3D model kraje využít v různých aplikacích geografických informačních systémů. Velmi významná oblast využití je krizové řízení. Třeba u hasičů a dalších složek integrovaného záchranného systému včetně krizových štábů obcí,“ upozornil při křtu DVD hejtman MSK Evžen Tošenovský a dále doplnil: „Vytvořená data 3D modelu lze využít také v projektu FLOREON, který za finanční podpory kraje realizuje Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava. Zahnuje mate-

matický model, který na základě měření srážek, průtoků, profilu terénu a dalších údajů stanovuje předpověď rozsahu možných záplav.“

3D model kraje je dostupný uživatelům z webového portálu Moravskoslezského kraje a dále ve vybraných turistických informačních centrech, kde je navíc doplněn o šikmé snímky zajímavých objektů. Díky nim se dá například určit, kde má budova vchod, kolik má pater, jak je přístupné okolí a podobně. Center vybavených prezentační technikou pro 3D model kraje je zatím jedenáct (Bruntál, Český Těšín, Frenštát p. R., Frýdek-Místek, Nový Jičín, Hradec nad Moravicí, Jablunkov, Krnov, Odry, Ostrava a Rýmařov). Projekt bude nadále rozšiřován o nové informace v oblasti cestovního

ruchu prostřednictvím editačního pracoviště, které vzniklo v Agentuře pro regionální rozvoj v Ostravě.

„Letos je důležité především uvést do aktivního fungování samotný projekt a zároveň s ním související diskusní fórum, které bude udržovat dobrou komunikaci s uživateli a efektivně získávat zpětnou vazbu,“ řekl náměstek hejtmána MSK Pavel Drobil. „Pro informační portfolio pak bude letošní prioritou rozšíření modelu o vrstvu turistických tras, zpřesnění cyklostezek, doplnění vodáckých tras i lyžařských středisek.

Dalším záměrem je provázání nově připravovaného webu kraje s 3D modelem, také propojení s databází Tourdata a samozřejmě aktualizace informací k památkám, galeriím atd. Jedním z cílů bude v horizontu několika let propojení našeho modelu do Olomouckého a Zlínského kraje a také partnerských regionů v zahraničí – Žilinského kraje na Slovensku a Slezského vojvodství v Polsku,“ plánuje náměstek Drobil.

Náklady na realizaci projektu dosáhly 15 milionů korun. Z toho 75 procent pokryla dotace Evropské unie. Peníze se využily mimo jiné na vytvoření deseti kompletních PC pracovišť a na vydání 11 tisíc kusů propagačního DVD.

Barbara Odstrčilková, tisková mluvčí

V kůži ... obsluhy čističky odpadních vod aneb Se Švýcarsky za čisté vodní toky

Není žádným tajemstvím, že jakmile se v českých zemích začala ve 13. století rozvíjet města, nastaly problémy s hygienou. Počet obyvatel i zvířat na relativně malém prostoru rostl, objevovala se femeslná výroba a odpad se hromadil. Končil na ulicích a náměstích nebo na dvorech a v odpadních jímkách. Odtud se sice čas od času odvezl, ale na skládky, které ležely na březích řek a potoků, nebo se házel přímo do nich. Výsledek byl nasnadě...

Pravda, objevovala se dílčí nařízení a opatření městských rad a stavebních řádů, situaci ale příliš neovlivňovala. A důsledky? Epidemie, vysoká úmrtnost

a nízký průměrný věk, asi kolem třiceti let, na kterém se podepisovaly i válečné konflikty. Kdyby městské populace tehdy nedoplňovali lidé z venkova, počet obyvatel by klesal a možná by některá města i zanikla! Počet obyvatel většiny českých a moravských měst v podstatě až na větší či menší výjimky od konce 14. století dlouhodobě klesal nebo stagnoval a situace se změnila až koncem 18. století.

Úlohu kanalizace plnily ve středověku prosté strouhy, odkryté i zakryté žlaby, které odváděly část nečistot ze dvorků na ulice, kde se napojovaly na uliční strouhy (tento systém fungoval až do 18. století, kdy začal být

nahrazován, např. ve Vídni, klenutými cihlovými stokami). Leccos by se mohlo změnit dříve, kdyby měšťané neprojevovali zájem jen o prostor před vlastním domem, protože o ten měli povinnost se starat. Nečistoty klidně odhazovali před sousedův dům či na obecní střední část ulice. Jaké z toho byly spory, se lze dočíst v soudních písemných pramenech té doby.

Pokud města mohla, využívala všechny dostupné vodní zdroje a voda se zaváděla nejen do kašen, ale i do jednotlivých domů. Přednost v zásobování pramenou vodou z vodovodů měly obecní stavby a instituce (kašny, lázně, radnice, fara, škola ad.),

domy předních patriciů a důležité hospodářské budovy. Odbočky z hlavní trasy vodovodu končily obvykle na dvorcích domů, kde ústily do dřevěných kádí a byly uzavřeny kohouty. Když voda nestačila, zaváděl se místy i šetřící režim. Pravomoc zasáhnout a zavřít soukromý vodovod měl takzvaný rounník, který se rovněž staral o čištění potrubí.

Pravidelné zásobování vytvořilo alespoň částečně ve městech (na venkově se dál čerpala voda ze studní, ale i přímo z řek či potoků) lepší prostředí pro hygienu, i když spousta problémů s odpadem a znečišťováním vody přetrvávala.

reportáž

Dnes se většina českých domácností nemusí obávat otázky, kam že to vlastně mizí všechny splašky, počínaje vodou z ranní hygieny, umytím hrníčku po snídani, případně spláchnutím záchodu po „velké potřebě“. Zkrátka a dobře vše zmizí někde v nenávratnu umývadlové, dřezové nebo záchodové výlevky. Kam vlastně putuje náš „tekutý“ odpad, proč musí mít města čističky odpadních vod a jak fungují? Za odpověďmi na tyto a další otázky jsem se tentokrát vypravil na rýmařovskou čističku odpadních vod, která leží na ulici 8. května, po pravé straně silnice u výjezdu z Rýmařova na Břidličnou.

Projíždím otevřenou bránou komplexu čističky odpadních vod s cedulí *Projekt „SPLAŠKOVÁ KANALIZACE RÝMA-*

ŘOV“ byl realizován s finanční podporou Státního fondu životního prostředí České republiky (SFŽP ČR) a města Rýmařova. Dále na ceduli stojí: Celkové náklady projektu 88 852 000 Kč, podpora SFŽP ČR - 63 765 000 Kč. Začátek realizace září 2002, konec realizace prosinec 2003. Avšak původní stavba čistírny vznikla už v šedesátých letech a v letech 1994 - 1997 byla poprvé rekonstruována s pomocí vlády švýcarské konfederace. Zastávuji u nevelké přízemní budovy, vcházím dovnitř a na chodbě mě vítá jediný pracovník tohoto komplexu a zároveň můj průvodce Martin Křenek. Bez dlouhého vysvětlování vyrazíme na exkurzi do, jak později zjišťuji, velmi důmyslného čistícího systému.

Co mě překvapí nejdříve, je do-

konalá čistota. Kam člověk pohledne, všude čisto, nikde žádné odpadky, papíry. Platí to i o budovách a zejména o provozech kalolisové linky. Prohlídku začínáme tam, kde přitéká na čističku voda z kanalizace (splašky z domácností, firem, dešťová voda, spodní voda atd.). Jedná se o potrubí poměrně velkého průměru. Voda tady zapáchá a pospíchá přepážkovým systémem k prvnímu mechanickému čištění na takzvaná česla. Jde o jakési velké „hřebeny“, na kterých se zachytávají větší předměty - větve, plechovky, hadry, papíry a další. „Tady ta česla jsou hrubší, o kus dál máme pak česla jemnější, kde se zachytávají mnohem menší předměty,“ informuje Martin Křenek.

Postupujeme dál a vidíme, jak se

voda sune do velké betonové nádrže, uprostřed které je vyvýšená betonová skruž. Voda v ní vířením zanechává drobný písek a šterk, který je pak dopravníkem přenášen do připravené nádoby. Voda dále míří do čerpací stanice surové vody, která je v komplexu jako jediná přepadová. „Celá čistička odpadních vod pracuje na gravitačním principu, v této čerpací stanici jsou tři čerpadla, která nám hladinu vody zvednou až o tři metry a voda samospádem pokračuje do dalších čistících sekcí,“ pokračuje v odborném výkladu Martin Křenek.

Vidím, že voda vtéká do velkých betonových obdélníkových nádrží, které jsou mezi sebou propojeny, a obří vrtule zde separují zbytky organických látek, které

nezachytila česla, a vytváří spolu s aktivními kaly homogenní směs. Jedná se například o rostliny, trávu, zbytky jídel, slupky brambor a podobně. „Tady můžeme vidět, jak se nám voda převahuje a míchá, kal pomalu sedá a usazuje se a po chvíli se opět míchání dává do pohybu. A tady už je vidět téměř čistá voda. Spodem pak voda odchází do aktivizačních nádrží, kde dochází k odbourávání dusíkatých látek,“ vysvětluje zasvěceně můj průvodce.

Každá ze dvou obřích aktivizačních nádrží s hloubkou sedm metrů má na hladině dvě měřící sondy, které zaznamenávají obsah kyslíku ve vodě a další částice. Vše monitoruje počítač, který spouští dmychadla, jež vhánějí do vody stlačený kyslík a tím ji okysličují. „Tady odsud už byste neměl cítit žádný zápach, vše by mělo být odbouráno, například čpavky, močovina a všechny další dusíkaté a odorizující látky. Hlavním odbourávatelem je v našem případě kyslík,“ dovídám se z úst Martina Křenka. Službu na čističce drží od šesti do půl třetí. Pak se celý systém přepíná na automatické řízení a počítač hlídá případné odchylky nebo poruchy.

Nabízí se otázka, proč systém nepracuje plně automaticky bez zásahu lidské ruky? Není to možné. Bez zásahu lidské ruky by to nešlo. Je potřeba odvázet postupně nahromaděný materiál sebraný na česlech, kontrolovat hodnoty naměřené sondami a vést o měření dokumentaci, pravidelně provádět údržbu některých nejvíce namáhaných mechanismů a další nezbytné pracovní úkony spojené s výko-

nem povolání obsluhy čističky odpadních vod. Čistička je po dobu nepřítomnosti obsluhy monitorována a jakákoliv závada je okamžitě automaticky odesílána Antonínu Urbánkovi, jednatele společnosti Městské služby, které mají čističku na starost, dále obsluze čističky Martinu Křenkovi a také mistru Bohumilu Mořkovskému.

Napadá mě další otázka. Co se stane, když by voda nebo některý uzavíratelný ventil či jiný mechanismus na čističce v zimě zamrzl? „K tomu nemůže dojít. Voda, která teče kanalizací, protéká v takzvané nezamrazové hloubce, což je asi dva až tři metry pod povrchem země, také voda z domácností má daleko vyšší teplotu. Ještě se nikdy nestalo, aby byl i v našich rýmařovských podmínkách, k podobné

situaci došlo,“ ubezpečuje mě můj průvodce Martin Křenek. Dostáváme se k poslednímu článku čištění a tím je dosazovací nádrž. Dalo by se bez nadsáz-

ky říci, že voda je tady již křídaově čistá. Po okraji nádrže se pomalu sune jakési dlouhé rameno, které u dna rozvířuje hrablem kal, aby se neusazoval. Ten

Díváme se na kontrolní digitální měřič kalnosti vody při odtékání do „Podoláku“. Měřič ukazuje kalnost 8,7, přípustná norma je 35. Vedle je přístroj na měření průtoku. Právě teď protéká 66 litrů vyčištěné vody za vteřinu. Za uplynulý rok tudy protéklo 1 363 780 m³ vody, ze které vyprodukovala čistička 932 tuny čistírenského kalu. Podle rozhodnutí vodoprávního úřadu města Rýmařova jsou stanoveny závazné limity pro čištění odpadních vod. Přípustné látky při odtoku z čistírny odpadních vod nesmí překročit stanovené normy. U biologické spotřeby kyslíku je to 20 mg/l, u chemické spotřeby 60 mg/l, nerozpustné látky nesmí překročit 25 mg/l, celkový dusík nesmí být vyšší jak 15 mg/l, amoniakálního dusíku nesmí být více jak 5 mg/l a fosfor nesmí být překročen o víc jak 4 mg/l. Kontrola se provádí i na přítoku do ČOV pro porovnání hodnot čištění.

Míříme ještě do prostoru kalolisu. Na jednom z panelů se najednou rozsvěcuje červená kontrolka. Co se děje? „No vidíte, dokonce jste svědkem poruchy v přímém přenosu,“ oznamuje mi můj průvodce a dodává: „Nic vážného se neděje, jen se nám ucpaly trubky, kterými se dávkuje prášek - flokulant na srážení kalu. Závada je za chvíli odstraněna,“ ujišťuje mě obsluha čističky. Naši prohlídku po čističce končíme letným pohledem na kompostárnu rozdělenou podle „zrajícího“ kalu na tři sekce.

Opravdu velmi důmyslné a pracované, pomyslí si. Příroda se může zaradovat, protože potok, který od nás teče dál, nenes žádná známky znečištění civilizací.

JiKo

je pak odsodu čerpadly přečerpáván kalovou šachticí do vedlejší zahušťovací nádrže a odtud kal čerpadlo dopraví dále do vyhnívací nádrže. Z této nádrže je pak kal dopravován na kalolis, který jej zbavuje přebytečné vody, a následně je dopravníkem transportován na úložiště, ze kterého je odvážen na kompostárnu v areálu čističky, kde se k němu přidává listí, tráva a zbytky dřevní hmoty. „Na hladině dosazovací nádrže sbírá rameno ještě poslední zbytky biologického materiálu - například napadané listí a podobně, a přes normou stěnu a tady ty zuby, na kterých vidíme i jakési řasy, které nejsou na závadu, ale tvoří poslední dochčistovací filtr, odtéká již naprosto čistá voda zpět do Podolského potoka,“ podává zasvěcený výklad ke konečné filtraci odpadní vody Martin Křenek.

Kam na výlet

Do jarní přírody nejen za bledulemi

Za koberci kvetoucích zákonem chráněných bledulí jarních, kterých na Rýmařovsku roste spíše poskrovnu, se můžeme vydat například do Chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví. Tato cibulovitá rostlina s bílými květy a kapkami žlutě na okrajích okvětních lístků potřebuje ke svému životu společenství lužních lesů a nivních luk s periodicky zaplavovaným územím. Taková je příroda tam, kde řeka Morava v lužních lesích bohatě meandruje, má spousty slepých ramen a pravidelně zaplavovaných tůň, kde najdeme mokřady a v době, kdy jsou ještě stromy a keře neolistěné, také rozkvetlé koberce sněženek předjarních, bledulí jarních a dalších jarních květů.

Bledule jarní ve větším množství můžeme najít v podhůří Jeseníků a Orlických hor, v místech, kde probíhá zemská hranice mezi Moravou a Čechami, mezi horním tokem Moravské Sázavy a Tiché Orlice. Patří k nim například i chráněná území V Dole a Selský potok u Cotkytle nebo Orličský potok, který pramení pod Suchým vrchem. Meandrující říčka Čenkovička, pramenící pod horou Jeřábek (858,7 m) a Bukovou horou (958 m), dala název dalšímu chráněnému území nazvanému Čenkovička. To je známé výskytem mnohatisícového množství bledulí kobercovitě pokrývajících úzkou nivu Čenkovičky. Tuto nádheru si můžeme prohlédnout z cesty sledující tok říčky po jejím druhém břehu.

Za bledulemi a dalšími zajímavostmi přírody i krajiny se můžeme vypravit také do Přírodního parku Březná na Štítecko a Zábřežsko. Přírodní park Březná s nejsevernějším místem u Písařova (poblíž známé zájezdni hospody Kocanda u silnice č. 11) je tvořen rovinatými a mírně zvlhčenými náhorními

plošinami se soustavou hluboce zaříznutých malebných údolí, kterými si razí cestu potůčky, vlévající se do Březné či Mor. Sázavy. Říčka Březná, která tvoří západní hranici zdejšího přírodního parku, se u Hoštejna vlévá do Mor. Sázavy. Od Hoštejna pak jeho hranice pokračuje východním směrem na Zábřežsko. Nejvýstižnějším znakem tohoto

území je jarní trvalka bledule jarní. Koberce či plantáže této rostlinky najdeme koncem března na vlhkých lukách v okolí osady Na Horách a obcí Horní Studénky Drozdov a Jedlí. Zvláštní význam mají především druhově bohaté nivní louky kolem říčky Březné, kde bleduli po odkvetu následně střídají další kvetoucí rostliny, mezi nimi např. knotov-

ka lesní, kakost hnědočervený nebo žlutý kosatec. Ve slepých ramenech řeky a v jejich tůňkách najdeme také celou řadu obojživelníků a drobných koryšů. Ve Štítech, v severní části přírodního parku, se nachází i významná paleontologická lokalita severní Moravy, kde v hliništi místní cihelny byly v posledních třiceti letech nalezeny zkameněliny mlžů, břichonožců nebo amonitů. K nejnovejším zajímavostem pro turisty však ve Štítech, vzdálených 12 km od Zábřehu, patří Akrobatpark Aleše Valenty, největší letní skokanský areál v Evropě, který nabízí sportovní zázemí pro lyžařské akrobaty i další milovníky adrenalinového využití volného času. Areál je otevřen od května do října denně mimo pondělí.

Pro ty, kdo chtějí poznat spíše něco z historie, se najdou ve zdejší kraji další zajímavosti, jako třeba lidové stavby nebo v Hoštejně, ležícím u trati Olomouc - Praha, pozůstatky starého hradu s „novějším“ obeliskovým památníkem, postaveným v r. 1847 stavitelům této trati. Za druhé světové války operovaly ve zdejší kraji partyzánské skupiny, na což upomínají názvy různých míst i pomníčky zabitých a umučených lidí. Rozhodně je v této krajině vidět mnoho dalších zajímavostí a stojí za to ji navštívit. Pro pěší turisty i cykloturisty jsou zde vyznačeny různé trasy, po kterých se mohou vydat. Nelze však zapomenout na to, že bledule jarní je chráněná rostlina a v přírodě se nesmí trhat a její cibule vykopávat.

Informace:

mapy KČT č. 49 Českomoravské Mezihůří, č. 52 Zábřežsko, č. 53 Králický Sněžník
internet: www.lanskrounsko.cz, www.stity.cz, www.zabrezsko.cz, www.akrobatpark.com

Za KČT Rýmařov Hana Kašparová

Připomínáme si

Diviš, Denis, Dionýsos aneb Inspirace zrozená z blesků

Konec března s sebou přináší prastaré svátky - oslavuje se jarní rovnodennost, začátek jara a znovuzrození přírody, v křesťanském prostředí Velikonoce. V antickém Řecku se na konci března slavily velké dionýsie, svátek boha vína, úrody, plodnosti, inspirace a bujarého veselí. K uctění Dionýsa se konaly hlučné průvody v maskách s hudbou a tancem, které vrcholily divadelním kláním pěvců v kozlích kůžích. Z těchto nespoutaných oslav se postupně vyvinul základ dramatického umění kulturní Evropy.

Zrození Dionýsa (lat. Bakcha) bylo stejně divoké jako jeho povaha. Byl potomkem nejvyššího boha Dia a thébské princezny Semelé. Tuto nevěru, stejně jako nesčetné množství dalších, těžce nesla Diova zákonitá manželka Héra, a proto zakročila. Přemluvila těhotnou Semelé, ať po svém milenci požaduje důkaz svého božství, tedy ať se jí zjeví v celé své nád-

heře. Zeus jí nemohl nic odepřít, a tak jí jednou navštívil ve své nejzářivější podobě - sršící hromy a blesky. Blesky zapálily palác

Semelina otce a zasáhly i ji. Princezna předčasně porodila a zemřela, nedonošeného syna však Zeus zachránil. Nechal si jej zašit do boku a sám jej donosil. Teprve pak se chlapec znovu urodil a dostal jméno Dionýsos. Na místě, kam udeřil Diův osudný blesk, údajně vyrostl vinný keř.

Zvláštní shodou okolností se o mnoho století později koncem března (26. 3. 1698) na zemědělské usedlosti v Helvíkovicích poblíž Žamberka narodil jiný chlapec. Jeho rodiči nebyli bůh a princezna, nýbrž chudí vesničané Jan a Anna Divíškovi. Synovi dali jméno Václav. Václav Divíšek odmalička projevoval výjimečné nadání, a tak byl na přímluvu svého příbuzného Jindřicha Dušíka přijat na jezuitské gymnázium ve Znojmě (v kraji úrodném mimo jiné na víno). Chudý student mohl absolvovat školu jen díky stipendiu řádu premonstrátů, jehož členem se stal po

ukončení střední školy v roce 1720. Zřejmě již ve škole zkrátily kněží Divišovo příjmení na pouhé Diviš (Divisch), českou podobu jména Denis, jež má původ právě v řeckém slově Dionýsos. Řádové jméno Prokop přijal novic v premonstrátském klášteře v Louce u Znojma, kde byl v září roku 1726 vysvěcen na kněze.

Prokop Diviš působil několik příštích let jako učitel přírodních věd, filosofie a teologie. Roku 1733 získal v Salzburku titul doktora filosofie a v Olomouci titul doktora teologie. Poté byl jmenován podpřevorem v louckém klášteře. V roce 1736 se stal farářem v Příměticích u Znojma a setrval zde s výjimkou let 1741-1742, kdy převzal úřad převora v Louce, takřka do smrti (zemřel 21. 12. 1765 v louckém klášteře).

Prokopa Diviše nicméně neproslavilo kněžské povolání; církev mu umožnila vystudovat, založit existenci a věnovat se vědě. Diviš, jako by byl k tomu předurčen už svým jménem, zasvětil svůj život zkoumání statické elektřiny. Snažil se jí využít také při konstruování svých vynálezů, jimiž na míle předběhl historii. Značnou část experimentů prováděl právě v Příměticích. Zhotovil si např. tzv. elektrum, skleněnou kouli na dřevěné hřídeli, která otáčením a třením o teletčí kůži vyráběla elektřinu. O něco později se zaměřil na elektrickou podstatu přírodního blesku. Nutno podotknout, že ve svých pokusech nebyl ojedinělým ani izolovaným, po celou dobu své vědecké činnosti udržoval korespondenci s dalšími fyziky své doby a některé své poznatky dokonce směl předvést před kráky vídeňského dvora. V roce 1750 odjel do Vídně, aby své experimenty předvedl císaři Františku Štěpánu I. Lotrinskému a jeho manželce Marii Terezií. Císařský pár byl Divišovými pokusy tak okouzlen, že jej odměnil zlatými medailemi se svými podobenkami.

V souvislosti s návštěvou Vídně se traduje historka, dokládající Divišův smysl pro humor (jak jinak u českého Dionýsa). Měl si totiž při jednom vědeckém sezení do paruky nastrkat dvacet kovových hrotů a při pokusech místních fyziků s elektřinou se nakláněl, aby prý lépe viděl, čímž elektřinu odváděl a pokusy mařil. Pofouchlý Diviš tak uplatnil svůj poznatek o možnosti cíleně odvádět elektřinu z místa jejího výskytu, který brzy nato zú-

ročil při konstruování bleskosvodu.

Divišův bleskosvod neboli meteorologický stroj (machina meteorologica) vznikl za podmínek, které vědeckým pokusům s bleskem příliš nepřály. V roce 1753 zabil blesk při experimentu v Petrohradě profesora Georga Wilhelma Richmanna. Vědecká veřejnost byla ořesena a pokusy zastaveny. Diviš se přesto odhodlal sestavit zařízení k odvádění blesků z mračen do země. Jeho stroj neměl pouze odvádět již vzniklé výboje, ale měl zamezit jejich vzniku. Diviš v červnu roku 1754 vztyčil v Příměticích patnácti- a později čtyřicetimetrový stožár zakončený kovovým křížem s 12 kovovými krabicemi naplněnými železnými pilinami, z nichž k obloze čnělo asi 400 ostrých hrotů. Uzemnění bylo provedeno pomocí tří řetězdů.

Divišův vynález, který o šest let předběhl filadelfský bleskosvod Benjamina Franklina, však nenašel mnoho pochopení u přímětických obyvatel. V roce 1759 postihlo střední Evropu velké sucho, za něž podle vesničanů mohl právě Divišův bleskosvod. „Mašinu na počasí“,

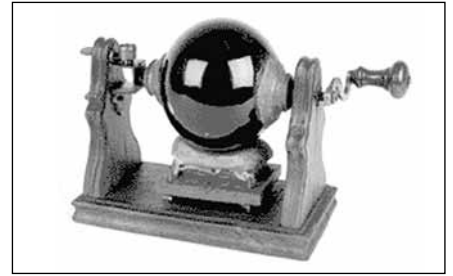

Leytonská lahve

kteřá prý rozháněla mraky, proto požadovali odstranit. Když jim Diviš nevyhověl, vtrhli v březnu 1760 do farní zahrady a celou konstrukci strhli. Jejich hněv se jim však nevyplatil, neboť následujícího léta pole naopak pustošily bouřky s krupobitím. Páter Diviš ani tentokrát nevyhověl naléhání vesničanů, svůj bleskosvod znovu nepostavil a odvezl jej do kláštera v Louce. Dnes můžeme spatřit pouze kopie Divišova bleskosvodu; jedna stojí vedle jeho rodného domu a druhá na budově Divišova divadla v Žamberku.

Povětrnostní stroj ovšem nebyl jediným Divišovým vynálezem, kterým předběhl svou dobu. Méně známým výsledkem jeho bádání byl elektrický hudební nástroj, jeden z prvních zaznamenaných pokusů o využití elektřiny v hudbě. Instrument vznikl souběžně s bleskosvodem, kolem roku 1753, tedy takřka 150 let před dalšími seriózními pokusy o zkonstruování elektrického hudebního nástroje. Odborníci Divišův nástroj nazývají mutačním orchestrionem, sám tvůrce mu dal poetické jméno Denis d'Or (Zlatý Diviš).

Jeho podobu nám zachoval soubežně stručný popis: měla jej tvořit dřevěná skříň o rozměrech 150x120x90 cm a 790 kovových strun, rozechvívaných pomocí manuálu a pedá-

Elektrum

lu. Systém tří klaviatur byl založen na podobném mechanismu jako u klavichordu. Čtrnáct rejstříků umožnilo napodobit zvuky nejrůznějších nástrojů - harfy, klavíru, cembala, lesního rohu, fagotu, klarinetu a údajně i lidského hlasu. Kmitání strun a s tím i kvalitu tónů přítom ovlivňoval elektrický náboj, získávaný z tzv. Leydenských lahví. Tyto skleněné nádoby polepené z vnitřku i vnějšku vodivým materiálem, z jejichž hrdla vedl vodič zakončený kovovou koulí, využíval coby kondenzátory již v roce 1746 Pieter van Mus-schenbroek na univerzitě v nizozemském Leidenu (odtud název), nezávisle na něm je měl ještě rok předtím sestavit německý fyzik Ewald Jürgen Georg von Kleist.

Zlatý Diviš se do současnosti nedochoval. Jediný exemplář beze stopy zmizel. Ještě za Divišova života vzbudil velký zájem, odkoupit jej chtěl např. pruský princ Jindřich. Mezitím však Prokop Diviš zemřel a Denis d'Or zůstal v louckém klášteře. Při konfiskaci klášterního majetku v roce 1784 jej nechal císař Josef II. přivézt do dvorního muzea ve Vídni. Později jej od císaře získal varhaník Norbert Wiesner, jenž měl s unikátním nástrojem koncertovat v mnoha evropských městech. Po jeho smrti však nástroj mizí kdesi v Prešpurku. Památku na jedinečný vynález uchovávají znojmeští vinaři v názvu jednoho ze zdejších červených vín Denis d'Or (opět spřízněnost s Dionýsem). Prokop Diviš zkoumal využití statické elektřiny také pro léčebné účely, zvláště při léčení revmatismu, ochrnutí a svalových křečích. Své poznatky publikoval ve spise *Magia naturalis*, jež dedikoval Marii Terezií. Léčení probíhalo pomocí elektrizování postižených míst kovovými tyčinkami zakončenými kuličkou, spojenými se zdrojem elektřiny. I tento vynález však přinesl mnoho odporu, nejen od lékařů a lékárníků, ale i od kněží. Uznání se Divišovi dostalo jen od dvorního lékaře Marie Terezie Gerarda van Swieteny.

Přijetí současníky, odborníky i laiky, tvoří samostatnou kapitolu života Prokopa Diviše. Je například známo, že většina jeho spisů byla v Rakousku zabavena cenzurou a směla vyjít jen za hranicemi. I proto je Divišovo neohrožené bádání na sklonku „temného“ barokního věku s jeho inkvizičními procesy a pověrvivostí prostých lidí více než obdivuhodné. Jako by nad ním držel ochrannou ruku jeho jmenovec Dionýsos...

ZN (Prameny: Milan Guštar: Elektrofony I - do historie elektromechanických nástrojů, čas. Muzikus 11/2007; www.fysis.cz/Hermes/drogs/Primitice.htm - 11k; Wikipedie, otevřená encyklopedie.)

Kopie Divišova bleskosvodu

Z pekárny zmizela kabelka s 36 tisíci

V noci z 6. na 7. března vypáčil neznámý pachatel okno kanceláře pekárny na Dlouhé ulici ve Staré Vsi a vnikl dovnitř. Ze zásuvky psacího stolu odcizil plastovou kabelku s bezmála 23 tisíci Kč a dopisní obálku s hotovostí 13 tisíc Kč. Po lupiči pátrají rýmařovští policisté.

Úvěr na auto neplatil

Z úvěrového podvodu byl 6. března obviněn 20letý muž, který loni v srpnu uzavřel prostřednictvím autobazaru v Rýmařově smlouvu o úvěru na nákup vozidla MCC Smart Pure. Zavázal se k měsíčním splátkám na dobu 72 měsíců, nic však neplácel. Později se zjistilo, že při uzavírání smlouvy uvedl nepravdivé údaje o zaměstnavateli. Způsobená škoda činí téměř 112 tisíc Kč.

Narazil do plynovodu

Ve čtvrtek 6. března havaroval řidič nákladního vozidla v areálu firmy na Brun-tálské ulici v Břidličné. Při jízdě se plně nevěnoval řízení, pravou přední částí Iveca vyjel mimo komunikaci a narazil do budovy plynovodu. Ke zranění osob nedošlo. Způsobená škoda činí 40 tisíc Kč.

Odcizil Octavii za 650 tisíc

V noci z 10. na 11. března zmizela z parkoviště na Větrné ulici v Rýmařově Škoda Octavia 1,9 TDI šedé metalízy. Vozidlo mělo najeto asi 190 tisíc km a na levé straně kufru nálepku se znakem Al Investu. V Octavii bylo vestavěné autorádio a zamykání zpátečky. Policisté vyhlásili po vozidle celostátní pátrání. Způsobená škoda činí 650 tisíc Kč.

Policie odhalila opilého za volantem

Na Větrné ulici v Rýmařově kontrolovali 3. března policisté řidiče Fordu Escort. Při dechové zkoušce mu naměřili 1,42 promile alkoholu v dechu. Muž se podrobil lékařskému vyšetření a z rozboru krve bylo zjištěno, že v době řízení měl 1,51 promile alkoholu v krvi. V úterý 11. března mu policisté ve zkráceném přípravném řízení sdělili podezření z trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky.

Pohřešovaná dívka se sama přihlásila

Policisté odvolali pátrání po pohřešované Petře Červeňákové z Rýmařova, která odešla 29. února z místa bydliště

a nepodala o sobě žádnou zprávu. Dívka se 13. března sama dostavila na policejní služebnu v Šumperku a sdělila, že bydlí u svého kamaráda.

Odcizil plastové kontejnery

Netradiční lup si odnesl v noci z 16. na 17. března zloděj v Janovicích. Z Rýmařovské a Opavské ulice totiž odcizil tři plastové kontejnery žluté barvy na plastový odpad. Způsobená škoda činí bezmála 13 tisíc Kč.

V prázdném bytě začala hořet myčka

Ve třetím patře panelového domu na Pivovarské ulici v Rýmařově začala 23. března hořet myčka na nádobí. Majitel bytu odjel s rodinou na výlet a nechal myčku zapnutou. Od požáru se vznítla kuchyňská linka a škoda dosáhla 135 tisíc Kč. Na místo byli přivoláni policisté a hasiči. Vyšetřovatel HZS určil jako příčinu požáru technickou závadu na myčce.

Agresivita o Velikonocích

Na Velikonoční pondělí řádlil v restauraci na Tovární ulici v Břidličné agresivní 31letý muž. Začal rozbíjet pивní sklenice, převracet židle a slovně i fyzicky napadal hosty. Policisty byl zajištěn a převezen na obvodní oddělení, kde rozbil sklo okna u dozorců služby. Na doporučení lékaře byl převezen na záchytnou stanici, kde mu naměřili 1,88 promile alkoholu v dechu.

Viděl mimozemšťany

Policistům z Břidličné oznámila 59letá žena, že její bývalý 60letý manžel začal v bytě na Komenského ulici v Břidličné rozbíjet nábytek. Hovořil o cizích mužích a údajně i o mimozemšťanech, kteří jsou u něj v pokoji a před kterými se musí bránit tyčí. Na místo ihned vyjeli policisté a muže zajistili. Po konzultaci s lékařem byl převezen na psychiatrickou léčebnu.

Nehoda na zamrzlé vozovce

V pátek 21. března se srazily dva autobusy u parkoviště Hvězda mezi Malou Morávkou a Karlovou Studánkou. Řidič prvního autobusu musel v mírném stoupání zastavit a na namrzlé vozovce začal samovolně couvat. Snažil se vozidlo ubrzdít, přesto narazil do boku za ním stojícího autobusu. Nikdo nebyl zraněn, škoda činí 30 tisíc Kč.

Zpracováno z podkladů PČR Bruntál

Při nehodě se zranil řidič i spolujezdci

Mezi obcemi Horní Město a Tvrdkov havaroval v neděli 16. března 20letý řidič s Fiatem Brava, když dostal kvůli nepřiměřené rychlosti na mokré silnici smyk a narazil do stromu. Řidič byl zraněn lehce, oba jeho spolujezdci (14 a 15 let) však museli být vzhledem ke zraněním hospitalizováni v nemocnici. Způsobená škoda činí 55 tisíc Kč.

Fota: zdroj redakce

Ve sněhu ztratila orientaci

Sníh zmátl řidičku Peugeotu 206, která projížděla 18. března Janovicemi. Zřejmě ztratila orientaci na zasněžené vozovce, najela do protisměru a čelně narazila do kovového zábradlí mostu. Při nehodě nebyl nikdo zraněn, způsobená škoda činí 71 tisíc Kč.

Alkohol za volant nepatří, o tom se přesvědčil i řidič Felicie poté, co 19. března skončil v Rýmařově na Okružní ulici v příkopě.

Kulturní okénko města Rýmařova

Citát: Úsměv je světlo, které v oknu tvé duše naznačuje, že srdce je doma.
Neznámý autor

STŘEDISKO VOLNÉHO ČASU RÝMAŘOV www.svcrymarov.cz

info servis

LETNÍ TÁBOR PRO DĚTI OD 3. TŘÍDY

ZÁHADNÉ NÁPISY KRÁLE AŠOKY

místo: Jemnice, okres Třebíč
termín: 28.6. - 6.7.2008
ubytování: DDM Jemnice
cena: 2 810,- Kč
program: dobrodružství s Markem Polem na Hedvábné stezce - hry, soutěže, souboje, poklady, jízda na koni, koupání, výlety ...
příhlášky a informace: Helena Tesařová, SVC Rýmařov, tel.: 554 211 410

PŘÍMĚSTSKÝ TÁBOR – tábor pro všechny

ČAROVÁNÍ

místo: SVC Rýmařov
termín: 14. 7. - 18. 7. 2008
8:30 – 16:00 hodin
cena: 750 Kč, 150 Kč na den
v ceně - obědy, výlety, vstupné, pitný režim
program: batikování, čarování, soutěže, hry, fotografování v přírodě, celodenní výlet – Dlouhé Stráně, koupaliště – Šumperk
informace a přihlášky: SVC Rýmařov, Marcela Pavlová, tel.: 554 211 410

PŘÍMĚSTSKÝ TÁBOR pro zvědavé děti

ŠIFRA MISTRA S.

místo: SVC Rýmařov
termín: 21. 7. - 25. 7. 2008
8:30 – 16:00 hodin
cena: 600 Kč /v ceně - obědy, výlety, vstupné, pitný režim.)
program: tech. dovedností, zručnost, záhad, pokusy, výlet do přírody, zpracování dig. i analog. fotografie, práce se dřevem, balzou, hry, atd...
informace a přihlášky: SVC Rýmařov, Jakub Vala, tel.: 554 211 410

HRÝ BEZ HRANIC - tábor pro všechny

SPORTUJEME

místo: SVC Rýmařov
termín: 11.8. - 15.8.2008
8:30 – 16:00 hodin
cena: 750 Kč, 150 Kč na den (možno si vybrat a zaplatit i na jeden den)
v ceně - obědy, výlety, vstupné, pitný režim, koně.
program: sportovní olympiáda, hry, batikování, soutěže, celodenní výlet – zámek Bruntál, koupaliště, koně
informace a přihlášky: SVC Rýmařov, Marcela Pavlová, tel.: 554 211 410

PŘÍMĚSTSKÝ LETNÍ TÁBOR pro děti 1. - 4. tříd

TAJEMSTVÍ MĚSTSKÉHO ERBU

místo: SVC Rýmařov a okolí
termín: 25. - 29. 8. 2008
9:00 – 15:00 hodin
cena: 650 Kč
program: Zajímavá historie města povede naše kroky, ruce i oči. Budeme objevovat tvořit a bavit se.
- výlety do okolí, luštění záhady erbu, sportovní a zábavné hry, keramika, drátování, malba, batika...
informace a přihlášky: SVC Rýmařov, Eva Kudláková, tel.: 554 211 410
vedoucí odd. Jana Štolfová, Eliška Lhotská, Lucie Laštůvková

Známá i neznámá výročí

- 28. 3. Den učitelů, výročí narození Jana Amose Komenského v roce 1592**
28. 3. 1988 zemř. **Ladislav Mikeš Pařízek**, cestovatel a spisovatel (nar. 19. 11. 1907) - 20. výročí úmrtí
30. 3. 1853 nar. **Vincent van Gogh**, holandský malíř (zemř. 29. 7. 1890) - 155. výročí narození
31. 3. 1948 zemř. **Egon Erwin Kisch**, německy píšící novinář a spisovatel (nar. 29. 4. 1885) - 60. výročí úmrtí
31. 3. 1973 zemř. **Ota Pavel** (vl. jm. Otto Popper), spisovatel a sportovní publicista (nar. 2. 7. 1930) - 35. výročí úmrtí
- 1. 4. Mezinárodní den ptactva - výročí podepsání mezinárodní konvence o ochraně užitečného ptactva, slaví se od roku 1906**
1. 4. 1873 nar. **Sergej Rachmaninov**, ruský skladatel a klavírista (zemř. 28. 3. 1943) - 135. výročí narození
- 2. 4. Mezinárodní den dětské knihy, výročí narození Hanse Christiana Andersena v roce 1805, vyhlášen Mezinárodním výborem pro dětskou knihu roku 1967**
3. 4. 1873 nar. **Jan Janský**, lékař, objevitel čtyř krevních skupin (zemř. 8. 9. 1921) - 135. výročí narození
5. 4. 1723 zemř. **Johann Fischer z Erlachu**, rakouský architekt, sochař, malíř a dekorátor vrcholného baroka (pokřtěn 20. 7. 1656) - 285. výročí úmrtí
6. 4. 1483 nar. **Raffael** (vl. jm. Raffaello Santi), italský renesanční malíř (zemř. 6. 4. 1520) - 525. výročí narození
6. 4. 1528 zemř. **Albrecht Dürer**, německý malíř a rytec (nar. 21. 5. 1471) - 480. výročí úmrtí
6. 4. 1958 zemř. **Vítězslav Nezval**, spisovatel (nar. 26. 5. 1900) - 50. výročí úmrtí
- 7. 4. Světový den zdraví, výročí založení Světové zdravotnické organizace roku 1948, slaví se od roku 1950 (OSN)**
7. 4. 1348 Karel IV. založil **Univerzitu Karlovu** v Praze - 660. výr.
- 8. 4. Mezinárodní svátek Romů, vyhlášen na 1. romském kongresu v roce 1971**
8. 4. 1973 zemř. **Pablo Picasso**, španělský malíř a grafik (nar. 25. 10. 1881) - 35. výročí úmrtí
9. 4. 1553 zemř. **Francois Rabelais**, francouzský renesanční prozaik (nar. kolem 1494) - 455. výročí úmrtí
10. 4. 1878 nar. **Eduard Štorch**, spisovatel, autor historických próz pro mládež (zemř. 25. 6. 1956) - 130. výročí narození
10. 4. 1928 nar. **Ota Hofman**, scenárista, spisovatel, autor knih pro děti (zemř. 17. 5. 1989) - 80. výročí narození

Pranostiky na měsíc duben

- Dubnový sníh rodí trávu.
- Na mokrý duben suchý červen.
- Jaký duben - takový říjen.
- Hřmí-li v dubnu, konec mrazům.
- Jak prvně zahřmí, fialka víc nevoní.
- Na svatého Jiří rodí se jaro. (24. dubna)
- Ondřej mosty staví, Jiří je odplaví.
- Mrazy neuškodí, co po Jiřím chodí.
- Na svatého Marka brambor plná řádka. (25. dubna)

Městská knihovna

Roztrhaný film a cesta vlakem aneb Laptopová poezie

Jméno Pavla Zajíčka není ani v Rýmařově třeba představovat. Frontman legendární kapely DG 307, jedna z posledních aktivních postav českého undergroundu (jež underground pokládá za uzavřenou záležitost), osobnost s renesančním rozletem a romantickou duší rozervance, básník temné niternosti, či jak jinak ještě je nazýván, se představil loni v srpnu v rýmařovském muzeu výstavou pozoruhodných koláží, jež propojil básnickým komentářem. Po půlroce zavítal Pavel Zajíček do Rýmařova znovu, tentokrát ve známější roli recitátora autorské poezie s hudebním doprovodem.

Mluvit u Pavla Zajíčka o recitátorství je ovšem dost zavádějící. Jeho přednes při autorském čtení postrádá jakoukoliv teatralnost, která z přednášení veršů činí hereckou disciplínu. Zajíčkův projev je svým způsobem civilní, neafektovaný, a přece působí jako zařikávání mága a uvádí posluchače takřka do transu. Stejně zavádějící je označení „hudební doprovod“ pro fascinující zvukové kouzlení jeho partnera na jevišti Tomáše Vtípila. Hudební složka netvoří ke čtenému slovu pouhou kulisu, je jeho rovnocenným protějškem, transformací slovesného vyjádření do hudební řeči. Posluchač, navyklý vnímat především zrakem, by nepohrdnul ani vizuální složkou, snad filmem promítaným na plátno v pozadí, snad taneční choreografií někde v popředí obou protagonistů. Možná bylo v publiku dost těch, kteří si něco podobného aspoň představovali.

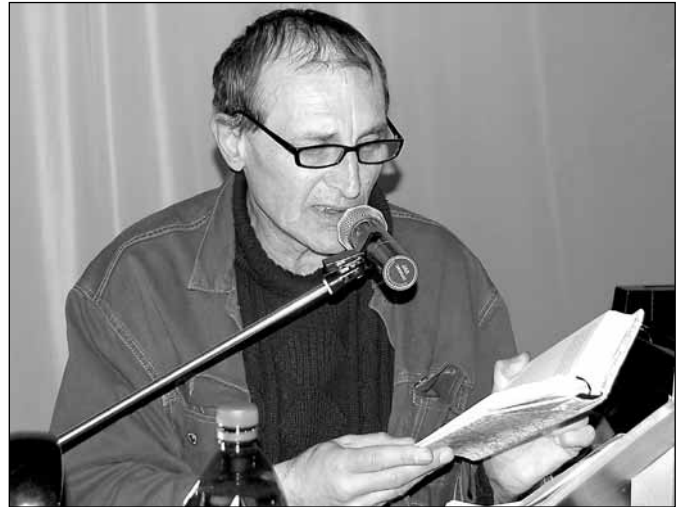
O své spolupráci s brněnským průkopníkem tzv. laptopové hudby Tomášem Vtípillem toho Zajíček mnoho neprozradil. V úvodu řekl jen: „*My jsme taková dvojice.*“ Ale snad ani víc není potřeba vědět. I bez znalosti nejrůznějších souvislostí bylo možno odejít z autorského čtení zhudebněné poezie s dobrou představou o tendencích současného uměleckého tvoření, ať literárního či hudebního. Zvláště v případě Vtípilova experimentování s počítačově zpracovanou hudbou, vytvářenou tóny klasických (house) i elektronických nástrojů (midi saxofon), ale i nejrůznějšími digitálními ruchy a zkraslenými pazvuky (o postupech elektronické hudby napsal Tomáš Vtípil článek *Trackovaná hudba: bezděčná avantgarda současnosti*, který vyšel v roce 2005 v Literárních novinách).

O generaci starší Pavel Zajíček je sice bytostně spjat s undergroundem 70. a 80. let, jeho literární tvorba (coby forma komunikace se čtenářem) je zase ryze současná už proto, že největší rozvoj jeho publikační činnosti spadá až do polistopadové doby a především do posledních let. S výjimkou písňových textů pro DG 307, které vyšly v nakladatelství Vokno už roku 1990, většinu dalších literárních děl dostal širší okruh čtenářů do rukou až po roce 2000, konkrétně soubor samizdatových sbírek *Zápisky z podzemí* (1973-1980) vydal TORST roku 2002, deníkovou

prózu *Jakoby... Svět v zrnu písku...* roku 2003 a zatím poslední básnická kniha *Cesta vlakem z P. do B. Pollockovy fleky odposlouchaná slova* vyšla v nakladatelství Vetus Via v roce 2007.

Zajíček zvolil pro literárně-hudební kompozici autorského večera výňatky z básnických textů, které představují určitou časovou konfrontaci. První část třídílného pásma tvořily úryvky ze samizdatové sbírky *Roztrhaný film* z roku 1980, která oficiálně vyšla o více než dvacet let později v souboru

Zápisky z podzemí. Dvě další části pocházely z poslední Zajíčkovy knížky *Cesta vlakem z P. do B. Pollockovy fleky odposlouchaná*

V rámci blížícího se Dne Země vás zveme na

besedu s Jakubem Tolnerem, autorem knihy „Příběh pramenů aneb Čekání na návrat krále“

Děj prvotiny mladého jesenického spisovatele je zasazen do města Jeseníku a okolí, ale na stránkách románu se s jeho hrdiny podíváte i do Ostravy, Prahy, Norska či jihozápadní Anglie. Příběh popisuje životní křížovatky několika mladých lidí, kteří se nechtějí spokojit s komfortem konzumu a průměrnosti, ale hledají, každý po svém, způsob, „jak učinit ze života dobrodružství“.

S besedou bude spojeno zahájení výstavy, představující činnost Hnutí Brontosaurus Jeseníky.

Hlavním motivem výstavy bude Cesta ke kořenům – obnova přírodního a kulturního bohatství na Jeseníku, víkendové a prázdninové akce pro mládež.

Mladí dobrovolníci (povětšinou studenti středních a vysokých škol) se na akcích, které spojují práci a zážitkovou pedagogiku, podílí na opravách pramenů v Jeseníku – lázních, obnovují boží muka a kapličky, zachraňují staré ovocné sady v Rychlebech nebo kosí chráněné luční rezervace. Cílovou skupinou Hnutí Brontosaurus Jeseníky je především mládež, ale pořádá také akce pro širokou veřejnost a vydává knihy s regionální tematikou.

Výstava potrvá po celý duben 2008.

3. dubna 2008
17.00 h

v Galerii u stromu poznání
v Městské knihovně Rýmařov

slova. Srovnáním obou textů, mezi nimiž stojí takřka čtvrtstoletí, odhalíme tendence básnickova tvůrčího vývoje, rozdílnosti, dané především mírou expresivity vyjádření (hovorovost a četné vulgarismy u staršího textu a spisovnost a jistá uhlazenost u mladšího), i společné znaky, jimiž zůstává zlomkovitost, kolážovitá obraznost a všudypřítomné rozostřené vidění, které umocňuje dojem sestupu do hlubších vrstev podvědomí.

Zvláště onen kontemplativní sestup do hlubin lidské psychiky, z níž vyplouvají osobní vzpomínky, rozmlžené představy, asociace včetně literárních a dalších (odkazy na Ladislava Klímu, Lautréamonta, Arthura Rimbauda, T. S. Eliota, Jiřího Koláře, ale i na Jacksona Pollocka či Stanleyho Kubricka), ale také různé běsi, démoni, jimiž je podvědomí prostoupené, charakterizuje Zajíčkovu poetiku syrové a přítomné osobní zpo-

vědi. Stejně sugestivně jako básnickova slova působí jejich hudební pandán, evokující všechny proměny sdílených emocí a umocňující jejich naléhavost. Člověk je až hypnotizován, střídavě se zaplouchává do tónů hudby a do veršů, jež mu svou roztržitostí neposkytují mnoho záchytných bodů a už vůbec žádnou pevnou linii. Poezii tohoto typu je snadnější vnímat jako čtenář, posluchač není obvykle schopen soustředit se na všechny významy vysloveného a jejich souvislosti, na druhou stranu přijímá a prožívá zvukové vjemy (intonaci hlasu, eufonii a kakofonii slov, melodii hudby) a smyslu se dopátrá spíše intuitivně.

Spojení literárního a jiného druhu uměleckého vyjádření, ať výtvarného či hudebního, je v tvorbě Pavla Zajíčka přítomno od počátku. Zdá se však, že právě spolupráce s novátorským hudebníkem Tomášem Vtípílem mu ko-

nečně umožňuje odpoutat se od stínu undergroundového období, který mu přes jeho nechuť ohlížet se zpět stále šlape na paty. ZN

PROVOZNÍ DOBA

	Školní rok
Pondělí	9.00 – 17.00
Úterý	9.00 – 17.00
Středa	zavřeno
Čtvrtek	9.00 – 17.00
Pátek	9.00 – 17.00
Sobota	8.00 – 11.00

Tel.: 554 212 566

E-mail: knihovna.rymarov@tiscali.cz

Webové stránky:

<http://www.mekrymarov.info/>

Městské muzeum a galerie Octopus

Pozvánka na novou výstavu

5. - 30. dubna

Tomáš Kopřiva - kresba a grafika- Olomouc
Technické plány a výkresy

Společenská kronika

Narodili se noví občanci

Anna Brachtlová	Horní Město
Tadeáš Konvalinka	Stříbrné Hory
Viktorie Ščudlová	Jamartice
David Tomíček	Rýmařov
Tomáš Vychodil	Rýmařov

Blahopřejeme

jubilantům, kteří od předcházejícího vydání oslavili 80 let a více

Naděžda Doleželová - Rýmařov	80 let
Růžena Weinerová - Rýmařov	80 let
Marie Bálková - Rýmařov	81 let
Františka Václavíková - Rýmařov	81 let
Gertruda Boxanová - Rýmařov	81 let
Josefa Velartová - Rýmařov	81 let
Josef Floryk - Rýmařov	81 let
Milada Mořkovská - Rýmařov	82 let
Jiřina Solařová - Rýmařov	87 let
Marie Zahradníková - Janovice	95 let

Rozloučili jsme se

Jarmila Králová - Ondřejov	1928
Jaroslav Talčík - Ondřejov	1955
Urban Koreník - Rýmařov	1941

Evidence obyvatel MěÚ

PROGRAM KINA

sobota 29. března

19.30

Crash road

Komedie (ČR 2007)

Veronice je 18, má po maturitě a odmalička pocit, že osud je proti ní. Odchází z Prahy a vydává se hledat „dobré“ lidi. Hrají: A. Hanychová, K. Hádek...

Přístupný od 15 let

neděle 30. března

17.00

Asterix a olympijské hry

Komedie (Francie 2008)

Asterix a Obelix se jednou při lovu kanců rozhodnou, že vyhrát olympijské hry není vůbec špatný nápad, a tak odjíždějí do Říma. Hrají: C. Cornillac, G. Depardieu.

Mládeži přístupný

sobota 5. dubna

19.30

Inland Empire

Drama (USA/Francie/Polsko 2006)

Herečka Nikki zjišťuje, že se její život až příliš podobá filmu, který právě natáčí. Ten je navíc remakem starého polského filmu, který nikdy nebyl vinnou tajemně tragédie dokončen... Režie: D. Lynch; hrají: L. Dern, J. Irons ad.

Přístupný od 15 let

sobota 12. dubna

19.30

Svatba na bitevním poli

Komedie (ČR 2008)

V malém moravském městečku žijí všichni chlapi historickými bitvami. Starosta Touchym má už řadu let monopol na roli Napoleona, ale ta je mu upřena právě ve chvíli, kdy má přijet televizně natáčet slavnostní zprovoznění napoleonské kašny. Touchym se urazí a celou akci ignoruje. Jenže na obzoru se rýsuje jedna „tajná“ svatba... Režie: D. Klein; hrají: B. Polívka, J. Somr, Z. Adamovská, J. Budař.

Přístupný od 15 let

Z historie

Renesanční zámek Grünbüchlů

K dalším závažnějším stavebním proměnám janovické tvrze došlo až v poslední čtvrtině 16. století, když panství získal do dědičného držení vzdělaný renesanční velmož Ferdinand Hoffmann z Grünbüchlu, dvořan a osobní přítel Rudolfa II., za 31 858 zlatých. Prezident dvorské komory, finanční kouzelník i velikán ve srovnání s dnešními neúspěšnějšími ministry financí nejbohatších zemí však patřil přes ohromné zásluhy o pokladnice tří následujících habsburských panovníků a jako jejich věrný poddaný jen k tolerovaným luteránům. Po nástupu mladých dravých katolíků byl ode dvora vytlačen a zatrpklý se stáhl na své horské panství na Janovicku.

Před ztrátou postavení na císařském dvoře byl vázán svou funkcí na Prahu či její blízké okolí. Koupil proto nejdříve zámek v Jinonicích, nyní se místo nazývá Na Vidouli, do roku 1598 vlastnil také tvrz Čimice a s Eliškou z Donína vyženil též krásný libeňský zámček, kde se dosud zachovala sgrafita z hoffmannského období. Zřejmě nepočítal s odchodem na chladné Jesenicko, ale přesto začaly v Janovicích první stavební práce již roku 1586 a stavba se začala měnit ve větší a pohodlné panské sídlo, které již mohlo sloužit k trvalému pobytu i náročnému vlastníkovi.

Bylo však jinak situováno než dnes. Roku 1996, když v těsné blízkosti západní zdi zámeckého paláce začali hloubit pro tehdej-

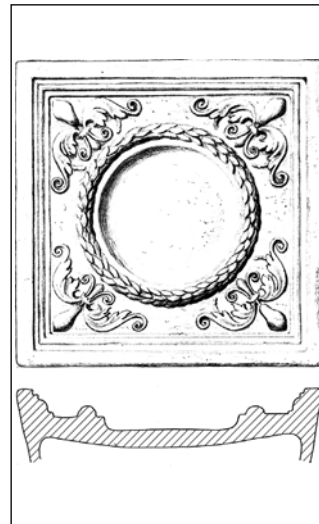
ší Telecom rýhu na uložení moderních dálkových kabelů, nezbylo než vrátit se opět k záchrannému archeologickému výzkumu. Vymezili jsme několik sond. Největší z nich jsme vyhloubili vlevo od asfaltované cesty běžící podél západní štítové zdi budovy lesní správy. Nálezy byly úžasné, zlomky nádherných kachlů nejméně z třiceti renesančních kamen, zlomky užitkové hrnčiny, okenních puklic, nádherných benátských pohárů s bílými nitkami stočenými do válečků v dosud naprosto čirém skle, tzv. vetro filigranato z ostrova Murano, dna českých pohárů, fragmenty českého rytého skla, tyrolské napodobeniny italského stolního vybavení, červené bobrovky ze střechy renesančního zámku, cihly se značkami, kuchyňské nářadí, hrnce... Mezi zámeckými kachli jsme k našemu údivu našli některé stejné výrobky, jaké byly součástí otopných zařízení interiérů i docela chudých měšťánků z rýmařovské Dolní Okružní ulice (dnes Husovy), které vyráběl v 16. století kachlář v místech dnešní kuželny na Bartákově.

Podstatné však je, že západní zeď dnešní obřadní síně nekončila tam, kde dnes, ale pokračovala dál k severu lícovanou masivní kamennou zdí na mohutných kamenných základech. Tak dokonale založení zdi, třeba kladené jen na hlinu, nemohlo být ukotvením hradby či ohradní zdi, ale s největší pravděpodob-

Luterský kachel, janovický zámek, 16.-17. stol.

ností se jednalo o pokračující stěnu sídla k severu. Pakliže se nemýlíme, měl palác čtvercový půdorys, zcela odlišný od dnešní nejstarší části, což by odpovídalo dobovému stylu a nevylučovalo ani vnitřní dvůr. Patrně nebudeme daleko od pravdy, nazveme-li nyní stavbu již **renesančním zámekem**. Bohužel se doposud nepodařilo získat naprosto žádnou informaci, jež by nás přivedla na stopu stavitele a autora plánů, avšak vysoce postavený dvorní úředník a bohatý velmož měl jistě dostatek možností zajistit si vysoce kvalitního architekta v pražské italské či německé komunitě, avšak nelze vyloučit ani českého odborníka. Zámek jistě odpovídal jeho vysokým nárokům. Když musel Ferdinand zklamán opustit roku 1600 pro svou víru císařské služby, staly se Janovice jeho trvalým domovem, jak tomu bylo i později za hoffmannských dědiců ještě víc než celé další půlstoletí. Důkazem nad jiné zřetelným je, že sem hrabě převezl až ze Štýrska svou vynikající knihovnu, která patřila ve střední Evropě té doby k nejrozsáhlejší a obsahovala také celou řadu českých bratrských a husitských tisků včetně prací Jan Husa. Česká literatura mu nebyla překážkou, neboť naprosto dokonale ovládal krásnou renesanční češtinu, znal všechny její finy a skvěle se jí vyjadřoval. Jazyk poznal a zvládl již jako osmiletý chlapec na Svěchinově škole v Českém Krumlově, kde studo-

Miskový kachel, janovický zámek, 16.-17. stol.

val se svými bratrance Vilémem a Petrem Vokem z Rožmberka. K prvním významným zásahům do interiéru zámku, jak svědčí hmotné nálezy, došlo asi již v průběhu rekatolizace po roce 1625, kdy musely být nesporně odstraněny všechny připomínky evangelické víry majitelů. Všudpřítomná rekatolizační politika si našla svůj cíl i v bourání kamen, mezi nimiž nejvíce vadila otopná zařízení se zeleně glazovanými kachli se symboly sedmi svobodných umění a především těmi, jež věrně znázorňovaly podobu klečícího Martina Luthera a jeho ochránce Friedricha III. Míšeňského. Jak moderní Ferdinandův vnuk Wolfgang August dokonce musel své zboží opustit, neboť se odmítl zřítí svého vyznání a zemřel čtyřiařicetiletý roku 1631 v polském exilu v Lise.

Mgr. Jiří Karel

Literatura: Karel, J.: Zástavní držitel rabštejnského panství od počátku do poloviny 16. století, Stř. Morava 22/06, Olomouc 2006; Spurný, František a kol.: Hrad, zámek a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Severní Morava, Praha 1983; Plaček, Miroslav: Hrad a zámek na Moravě a ve Slezsku, Praha 1996; Springer, Julius: Chronik von Römerstadt und Umgebung, díl II, Rýmařov 1906; Spurný, František: Dějiny Rýmařovska I, díl 3, Ostrava 1961; Berger, Karel: Geschichte der Stadt Römerstadt, Brno 1909.

Kachel z luterských kamen, janovický zámek, 16.-17. stol.

Kachel typu Hinrich, janovický zámek, 16.-17. stol.

Servis služeb

Informační středisko Rýmařov

Otevírací doba:

pondělí - pátek: 9.00 - 12.00, 13.00 - 17.00,
sobota: 9.00 - 12.00, 13.00 - 16.00, neděle: 13.00 - 16.00

DIAKONIE ČCE, STŘEDISKO V RÝMAŘOVĚ

zve seniory k návštěvě **KAVÁRNIČEK** každé liché úterý v budově střediska na třídě Hrdinů 48 v Rýmařově. Začátek vždy ve 13.30. Ukončení kavárničky 15.30-16.00. Kdo není schopen dojet do kavárničky, může využít odvoz v den kavárničky v 13.30 od hotelu Praděd.

Přijďte si za námi povykládat a naplánovat aktivity, které byste sami nepodnikli.

Bližší informace na čísle 554 211 294.

Termíny I. pololetí roku 2008:

1. 4., 15. 4., 29. 4., 13. 5., 27. 5., 10. 6., 24. 6.

Srdčně zvou a těší se na vás zaměstnanci Diakonie ČCE

Krytý bazén v Břidličné

Plavání pro veřejnost v dubnu

Pondělí	14.00 - 19.00	Úterý	14.00 - 17.00
Středa	14.00 - 19.00	Čtvrtek	14.00 - 17.00
Pátek	14.00 - 20.00	Sobota	13.00 - 19.00
	Neděle	13.00 - 19.00	

Teplota bazénu 28°C (malý), 26°C (velký), teplota vzduchu 29°C

Aquacentrum Rýmařov

Po - Pá 14.00 - 21.00, So - Ne + svátky 10.00 - 21.00

Všem vyznavačům nudismu a naturismu aquacentrum nabízí plavání bez plavek, a to každou třetí středu v měsíci od 19.00 do 21.00.

Termíny v roce 2008: 16. 4., 21. 5., 18. 6., 16. 7., 20. 8., 17. 9., říjen - z technických důvodů zavřeno, 19. 11., 17. 12. 2008.

Novinkou je toto opatření: **Naturistické plavání je určeno pouze pro rodiny s dětmi, smíšeným pářům a ženám.**

Jednou měsíčně se koná **Aquaparty s příjemnými masážemi - medovou, ostružinovou a dalšími.**

STÁTNÍ LÉČEBNÉ LÁZNĚ KARLOVA STUDÁNKA, s. p.

Bazénový komplex v Letních lázních
v Karlově Studánce

Provozní doba: Letní lázně

	Kavárna	Bazén	Procedury
Pondělí	9.40 - 21.20	10.00 - 21.00	10.00-21.00
Úterý	9.40 - 21.20	10.00 - 21.00	10.00-21.00
Středa	9.40 - 21.20	10.00 - 21.00	10.00-21.00
Čtvrtek	9.40 - 21.20	10.00 - 21.00	10.00-21.00
Pátek	9.40 - 22.20	10.00 - 22.00	10.00-21.00
Sobota	9.40 - 22.20	10.00 - 22.00	10.00-21.00
Neděle	9.40 - 21.20	10.00 - 21.00	Bez procedur

Lázně Karlova Studánka, tel. recepce 554 798 111

Letní lázně, pokladny:

časování a prodej procedur, tel. 554 798 314

bazénová pokladna, tel. 554 798 820

www.k.studanka.cz, e-mail: lazne@k.studanka.cz

Tel. ústředna: 554 798 111, časování procedur: 554 798 208

Přijímací a ubytovací kancelář, tel: 554 798 262, fax: 554 772 026

Solná jeskyně:

Informace a rezervace:

tel.: 554 798 208, 554 798 889, Po - Pá 7.00 - 14.00

554 798 314, Po - Pá 16.30 - 20.30, So 14.00 - 18.30

casovani@k.studanka.cz, rehabilitace@k.studanka.cz

Úsměvně

Kosové už naladili

Ano, zpívají jako o závod. Nějak radostněji a svátečně a bez not. Na pozdrav jim mávají jehnědy a malé stříbrošedivé pacičky kočiček. Pupy stromů jsou připraveny a v nich jsou natěšené budoucí květy a plody. Z nevhledné cibulky vyroste brzo vzorný tulipán a z košťátek u zdi se už v červnu vykouzlí květy královské, růže!

Vzduch je voňavý, vhodný k inhalaci. Já bych ho třeba pytlovala a vyvázela, exportní artikl jako lusk!

Zázrak, to jsou malí bílí rytíři bojující s mrazem a větrem a sněhem. Bílé něžné zvonečky, chomáčky jara, sněženky. Řekněte si to slovo pomalu, už samo o sobě je zvukomalebné. Sně-žen-ka...

To je dobře, že jsi přivonělo, milé jaré jaro. Stejně jsi nejhezčí. Čtete: Dívence bylo osmnácte jar. Proč ne osmnácte zim? Kdyby se mě zeptali: Kolik je vám Vánoce?

Takže: Tento měsíc napevno při-

jde Vesna, posuneme si ručičky hodinek (nebo nastavíme na mobilu) a vyjdeme s novou radostí do hezkých dnů. Něco nového si koupíme na sebe, to je taky údajně velikonoční zvyk; budeme se usmívat, uděláme si jaro i v sobě. Vyráším za něčím novým - tedy doplnit šatník. Vrhám se do víru rýmařovských prodejen, to budu brzo hotová. Nic. O5 nic. Dobrodružství nákupů se nekonallo, udělala jsem si představu a byla smířená s tím, že budu mít v peněžence průvan, ale v duši mír. Vracím se domů, pro menší sloníky nemají nic než pokrčení ramen a prázdná ramínka. To mám za to, že vlastním chorobu zvanou pneumatikóza.

V parku si hrají děti. Na co? Na doktory. Rozježený klučík říká holčičce: Dej mi třicet korun a běž. - Hezká hra. -

S určitostí tvrdím, jaro je nejmiřejší, nabere nové síly, a udělejme si všechny dny vypěkně.

Si

Zoo Ostrava

Narodila se dvě mláďata antilopy losí

Novým přírůstkem jsou hned dvě mláďata antilopy losí. Samička se narodila 10. 2. a sameček 19. 2. Každé z mláďat se narodilo jiné samici. Matka samičky však neprojevovala o krmení potomka zájem, a proto musí krmení mlékem obstarávat ošetřovatelé z láhve (v současné době mládě vypije ve třech denních dávkách celkem 6 litrů

směsi kozího a speciálního sušeného mléka). Antilopy losí chová Zoo Ostrava od roku 1971 a za tuto dobu se zde podařilo odchovat již více než 40 jedinců. Mláďata mohou návštěvníci obdivovat v pavilonu afrických kopytníků.

Stanislav Derlich,
tiskový mluvčí

Studentský klub

Rýmařovský horizont a Studentský klub Střediska volného času vyhláší Literární a výtvarnou soutěž Marie Kodovské 2008

v kategoriích: • poezie • próza • ilustrace

Lednem 2008 započal druhý ročník literární a výtvarné soutěže, kterou na paměť naší významné krajanky, naivní malířky a básničky Marie Kodovské, vyhláší čtrnáctideník Rýmařovský horizont společně se Studentským klubem SVČ Rýmařov.

Jako v předchozích ročnících - nultém 2004 a prvním 2006 - mohou amatérští básníci, prozaici a výtvarníci zasílat na e-mailovou adresu redakce rymhor@seznam.cz nebo na poštovní adresu Rýmařovský horizont, Středisko volného času, Okružní 10, 795 01 Rýmařov, své dosud nepublikované příspěvky - básně, povídky a fejetony, kresby a foto-

grafie, z nichž budeme během roku vybírat ty nejzajímavější k otištění na stránkách našeho periodika. Zasláním příspěvku do soutěže autoři automaticky vyjadřují souhlas s jeho případnou gramatickou úpravou a zveřejněním. Nutnou podmínkou je opatření každého příspěvku jménem autora a kontaktem.

Po zkušenostech z předchozích ročníků a v souladu s potřebami černobílého tisku specifikujeme pravidla soutěže takto: v kategorii poezie přijímáme básně a básnické cykly v rozsahu max. 20 stran, v kategorii próza přijímáme texty v rozsahu max. 10 stran, které mohou být v případě potřeby rozděleny na

pokračování, v kategorii ilustrace přijímáme černobílé kresby, koláže a fotografie (barevné pouze s vědomím autorů, že se jejich charakter černobílou reprodukcí změní). Věková ani další omezení se nekladou. Nečitelné rukopisné texty a jinde publikované práce budou ze soutěže vyřazeny.

Soutěž bude otevřena do srpna letošního roku, během září a října budou zasláné práce vyhodnoceny. Vítězové všech tří kategorií budou vyhlášeni během literárního večera spojeného s výstavou výtvarných prací na konci tohoto roku. Ze soutěžních příspěvků bude redakce čerpat i v následujícím roce 2009. ZN

próza

Zdeňka Kabelíková: Český člověk se domluví všude a s každým

Zpočátku naše rodina „horovala“ jen pro dovolenou u vody, s horkým sluníčkem v zádech. S nadšením jsme v parných letech brázдили po tuzemských přehradách a rybnících, později jsme se odvážili pokorit i mořské vlny. Samozřejmě jen v těch zemích, které jako ta naše ležely před „železnou oponou“.

O zimní rekreaci jsme tenkrát vůbec nepřemýšleli. Až jednou nastal velký zlom. To bylo v době, kdy náš milý synáček odjel na školní lyžařský výcvik. Při návratu už od dveří hlučně hlal: „Byla to škvára, parádní lyžařka. Naučil jsem se sjíždět i prudké kopce.“

„Tati,“ dodal pohotově, „že mě příští týden zavezete na Praděd. Já vám to chci ukázat, abyste mně věřili.“

Naléhavé prosbě a zároveň i výzvě našeho pubertáka se nedalo odolat. A než jsme si stačili uvědomit následky, už jsme v tom litali... Brzy nás totiž přestalo bavit nečinně obdivovat stále se zlepšující výkony potomka a střídavě v restauraci prohřívát zkfěhlé údy z vnějšku u topení a zevnitř konzumací něčeho ostřejšího. Další rok už jsme si nadělili lyžařskou výbavu a začalo období nelehkého, ale o to veselějšího získávání lyžařských dovedností. Těch karambolů a trapasů u vleků a pádů nosem rovnou do sněhu bylo nespočet, ale naše výkony se postupně zlepšovaly. Za chvíli nám byly Jeseníky těsné a vydali jsme se

do Krkonoš i na Šumavu.

A právě, když naše první vnučka rýsovala kostrbaté obloučky do bílého papíru, překvapil nás můj muž Ota nečekaným nápadem. „Víte co, mládeži,“ začal rázně u kávy, „máme svobodu, dveře na západ jsou otevřené, tak si letos prubneme rakouské Alpy.“

„Ty si to lakuješ moc na růžovo,“ začala jsem pozvolna oponovat. „Tam nevystačíš s jazykem našich ruských bratrů a těch pár slovíček z hodin nepovinné němčiny nás nezachrání.“

„Nezoufej, mamino, cestovka nám zařídí ubytování, stravu i skipas a máme také ruce a tělo. S těmito nástroji se vždycky nějak domluvíme.“

A tak se zrodila naše „hantýrka“ s cizinci. Vlastně Otova, protože se také ihned pasoval na velitele a tím pádem i mluvčího našeho rodinného družstva.

Pečlivě a dlouhodobě plánoval a zajišťoval zimní pobyty. Neohroženě se vrhal do dorozumivacích akcí s recepční penzionu i v restauracích na zasněžených svazích, kde jsme se hodlali občerstvit. Číšníky uváděl přímo do rozpaků, když se dožadoval „Grossekaffee“ do šálků, kterých by rakouský turista použil v nejlepším případě na čaj, ale možná i na instantní polévku. A ke svým rozpačeným rukám dodával: „Viel Wasser.“ U stolku neopomněl vždycky zahudrat: „To vaše kafe mám tak na jeden hlt do děravého zuba.“

S trochou závistí jsme pozorova-

li, jak dokáže „své hantýrky“, skládající se z pár německých slov a výrazné gestikulace, využít při konverzaci s cizinci na sedačkové lanovce. Svým uměním dokázal zjistit, odkud jeho společníci pocházejí, kde jsou ubytováni, jak se na penzion dopravili, jaké předpovídají meteorologové na zítřek počasí a mnoho dalších informací, které nám pak pyšně sděloval.

Ani zapomenutá lyžařská rukavice ho nevyvedla z pohody. Zamířil do půjčovny lyží a stačilo jen napřáhnout před obchodníkem ruce s jednou rukavicí, ukázat na holou ruku a říci „Zimmer“. Světe div se, za chvíli se náš „předák“ objevil ve dveřích s oběma rukavicemi a spokojeným úsměvem. Vůbec mu nevadilo, že je každá jiné barvy, hlavně že mohl opět brázdit bílým příkrovem.

Kontakt se nerozpakoval navázat ani s vlekaři. Když byla vnučka prokřehlá mrazem a nebyla poblíž žádné restaurace, ukázal na její promodralé prsty, řekl jen „kalt“ a nasměroval ji ke dveřím vlekařské boudy. Za odměnu dostali vstřícní muži ochutnat domácí slivovičku, která měla své nezbytné místo v boční kapse jeho kombinézy.

Manželova konverzační dobrodružství jsme raději sledovali z povzdálí. V obavě z ostudy a „nedej Bože“ nějakých trapasů. Ale v duchu jsme byli vděční, že dokázal vyřešit každou situaci. A večer nás ještě pobavil, když

nám je opět se sobě vlastním humorem předváděl v apartmánu.

Horší časy však nastaly, když náš vůdce rozhodl, že zvládneme lyžařku i v italských Dolomitech. Už při nákupu permanentky v Canazei nastal problém. Dědoušek totiž chtěl přikoupit lístek na okruh Sella Rondo, kde chtěl jeden den prověřit lyžařské možnosti dospívajících vnuček. Ale jak Italce vysvětlit, že jde o skipas mimo objednávku cestovky? Nepomohla ani léty ověřená zásoba německých slovíček, ani horlivá gesta manžela. Žena stále nechápala, co po ní ten vznětlivý cizinec chce.

Zachránila nás přicházející rodina Poláků. Když Ota zjistil, že rozmlouvají s recepční anglicky, hned se vrhl k mluvčímu výpravy a „českou hantýrkou“ mu přednesl svou prosbu. S úsměvem od ucha k uchu a vřelými díky jsme konečně odcházeli k penzionu s vytouženým dokladem v ruce.

Snad nejveselejší příhodu jsme zažili druhý den, po zdolání mnohakilometrového okruhu. Mladší vnučku po tom výkonu celou noc trápil suchý, dráždivý kašel.

„Zajdeme do supermarketu, tam musíme někde objevit med, aby nekuckala i na svahu,“ rozhodl manžel.

Jenže to nebyl vůbec jednoduchý úkol. Tříkrát jsme projeli celý prostor s množstvím zboží, ale stále nic. To už Ota nevydržel a hnal se k prodáváči. Ta scéna,

kerou pak vykouzil, nás při každé vzpomínce rozesměje. Ke stojící na jedné noze přidal mávání pažemi připomínající let včely, slabiku bzzz s patřičným výrazem ve tváři a nakonec ukazovákem bodl do mého ramene. Bylo to výstižné a přesvědčivé. Oslovený muž ihned pochopil. S úsměvem nás dovedl k regálu se sklenicemi, na kterých za italským nápisem a pomlčkou bylo naše české slovo MED.

Ve Folgarii Otíkovi v jednom občerstvení zachutnala pizza. Dopřávali jsme si ji každý den zaslouženě po zdolání nejstřemější sjezdovky. Jednou však číšník

bezradně naznačoval hlavou, že je vyprodaná, a ukazoval na tabuli pro nás nesrozumitelné slovo. Místo naší pochoutky nám nabízel hranolky. Manžel se hlučně, samozřejmě česky, začal rozčilovat, co to jsou za služby. V tom se otevřely dveře kuchyně a plynulou češtinou se ozvalo: „Vy jste Češi? Tak chvíli počkejte, já pro své krajany připravím zvláštní specialitu.“

„No vidíš, mámo, našinec se v cizině neztratí,“ reagoval zjihle Ota na ochotu našeho spoluobčana.

Český kuchař si dal opravdu záležet. Až jsme se té křupavé dob-

rotý málem přejedli. A kdo na naše „obžerství“ nakonec doplatil? Jak jinak než Ota. Sám iniciátor - můj muž. Když jsme dorazili k penzionu, přepadla ho silná žáha.

„Teď mě může spasit jen soda. Ještě že vím, kde je tu lékárna,“ řekl spěšně a bez čekání na nás vyrazil k cíli. Když se vrátil vítězně s krabičkou bílého prášku a popisoval dialog s lékárníkem, litovali jsme tentokrát, že jsme nebyli nabližku.

Ota si totiž prý přejížděl hruď rukama, ukazoval otevřená ústa a říkal německy „heiss“. I tam našel chápajícího člověka. Ten

pokýval hlavou a zeptal se úplně nevině: „Soda bicarbona?“ Zkoprnělý manžel se zmožil jen na souhlas přitakáním hlavou.

Poslední jeho slova, která vyřkl, když nám zážitek předváděl, zněla: „My Češi se domluvíme všude a se všemi, i s těmi italskými ‚tatmany‘“.

Celá rodina doufáme, že náš velitel bude ještě dlouho zdravý a čilý a že s ním zažijeme další úsměvné příhody. I když si každý rok po návratu z rekreace slibujeme, že tentokrát se už opravdu aspoň trochu naučíme italsky, vím jistě, že příště zase použijeme naši osvědčenou „hantýrku“.

Jazzclub

Plynutí, bubláni, vrstvení, proudění

Letošní sezónu v jazzovém klubu zahájil dvojitý koncert hudebníků, kteří reprezentují v tom nejlepším slova smyslu klasiku české alternativy. Na pódiu malého sálu SVČ se sešli Vladimír Václavěk s Milošem Dvořákem za brněnskou scénu a Pavel Johančík neboli Johan s Jiřím Macháčkem z Ostravy.

Oba čelní protagonisté, kytaristé Vladimír Václavěk i Johan, už v Rýmařově vystupovali, sólově (v případě Johana) či v nejrůznějších formacích (v případě zdejšího rodáka Vladimíra Václavka, který si do Rýmařova zajede zahrát přibližně jednou za rok a pokaždé přiveze něco nového). Oba se tentokrát sešli ve vzácné shodě - s jedním hudebním partnerem, který obohacuje a umocňuje, nikoliv pouze doprovází, jejich kytarovou hru zvukem dalšího nástroje.

A shod bylo více, neboť oba koncerty byly především ukázkou aktuálních alb, už svými názvy poukazujících k podobné poe-

ti. Johan s houslistou Jiřím Macháčkem představili Johanův první sólový počín *Pták sám je smyslem zpěvu*, Václavěk s Dvořákem nabídli skladby ze společného alba *Život je pulsující píseň*, ale i několik písní z Václavkových sólových alb *Jsem hlína, jsem strom, jsem stroj*, *Písně nepísně* a *Ingwe*. Ve všech případech jde o pozoruhodné hudební počiny, založené na zvuku kytary a básnických textech namnoze přednášených zpěvným pološepotem. I charakter hudebních kompozic a vybraných textů je příbuzný a vytváří osobitý souzvuk hudby a slova, zhudebněnou poezii, v níž text není primární ani podružný, ale rovnocenný hudebnímu vyjádření.

Analógií a podobností by bylo ještě dost, ostatně česká, resp. moravsko-slezská alternativní scéna (i její posluchačská základna) je relativně malá a vzájemně provázaná, o čemž svědčí i fakt, že Václavěk s Johanem se dobře znají a často spolu koncer-

Jiří Macháček a Johan

tuji. Oběma dvojcím přesto neschází osobitost, jejich hudební projev je přes všechny paralely nezaměnitelný.

Johanova sólová nahrávka *Pták sám je smyslem zpěvu* vznikla v červenci 2007 během pouhých čtyř dnů a vyšla v audio edici časopisu Protimluv, pozoruhodné kulturní revue stejnojmenného ostravského občanského sdružení. Ač je označována jako sólová, jsou její přirozenou a přínosnou součástí hosté, lépe řečeno přátelé Pavla Johančíka - houslista Jiří Macháček, kytarista a baskytarista Radim Vaněk alias Mroš (v jeho studiu se album nahrávalo) a bubeník Standa Hovadík neboli st. Howad. Na koncert přijel pouze Jiří Macháček, takže výsledný zvuk byl o poznání subtilnější a dumavější než na albu.

Přítomnost dalších hudebníků při nahrávání Johanových skladeb dodala nový rozměr jeho poklidnému a snivému stylu, jak jej prezentoval např. během svého

sólového vystoupení v kapli V Lípkách v létě roku 2005 anebo ještě mnohem dříve, když byl členem legendárního uskupení Srpen. Pokud bychom chtěli alespoň několika slovy charakterizovat pocity, které Johanova hudba vyvolává, snad bychom mohli použít prvních dvou slov z titulku: plynutí a bubláni, k nimž se na nahrávce připojuje i nějaké to vzednutí vln. Básnické texty, které Johan pro skladby zvolil (s výjimkou vlastní básně *Káně* pocházející z tvorby Oldřicha Mikuláška, Jiřího Orteny, Hermanna Hesseho a Ravindra Bharamara), spojuje melancholická a mnohdy krajino-malebna poetika, která dodává skladbám až výtvarný rozměr.

Jestliže plynutí a bubláni přináleželo prvnímú z koncertů, pak druhý, v podání Vladimíra Václavka a bubeníka Miloše Dvořáčka, kolegů z kapely V.R.M., vystihuje spíše druhá část titulku: vrstvení a proudění. Meditativní polohu Johanových skladeb

Miloš Dvořák

s něžným souzvukem houslí Jiřího Macháčka (až to upomíná na Václavkovu spolupráci s japonskou houslistkou Takumi Fukushima) vystřídal dynamičtější souhra kytary a bicích. Václavek s Dvořáčkem, aby učinili zadosť potřebě zaškatulkování, označili svůj styl za „šamanský pop“. S jistou nadsázkou tak vyjádřili svůj příklon k etnické a mytologicky laděné autorské hudbě, inspirované nejen šamanskými rituály. Vztah k východním duchovním učením předznamenali i věnováním alba

Život je pulsující píseň (Indies, 2007) Tatrám coby „nejzazšímu výběžku Himalájí“.

Stejně jako pro Johana je pro Vladimíra Václavka spolupráce s dalšími hudebníky velkým obohacením. Původně minimalistický charakter nekonečných variací jednoduchých melodických sekvencí se s příchodem zvuku dalších nástrojů umocňuje a nově variuje. Oba spoluhráči navíc využívají možnosti vrstvení jednotlivých sekvencí pomocí živě nahrávaného a reprodukováného snímku a skládají tak mnohovrstevná-

Vladimír Václavek

Fota: Pavla Fidlerová Zothová

tu kompozici kytarových a vokálních melodií a rytmů, které bubeník vytváří s pomocí bicí soupravy i alternativních perkusí (perličkou bylo Dvořáčkovo sólo na smaltované kastroly). Stejnou měrou jako u Johana se u Vladimíra Václavka uplatňuje tiše a nevzrušeně přednášená poezie jeho oblíbenců, mezi něž patří nejen bratr Petr (báseň *My Dream*), ale i Karel David, Bohuslav Reynek, Jan Skácel, J. H. Krchovský či Federico Garcia Lorca. Poezie je tu však přece jen v pozadí, je mnohem tišší než hudba, objevuje se pou-

ze místy, v úryvcích, jako kotva uprostřed rozbouřených vln proudících vod. O to intenzivněji však její prostá obraznost působí. První letošní koncert v jazzclubu přinesl ukázkou toho nejlepšího, co v současnosti nabízí domácí alternativní scéna, i ujištění, že u nás stále vzniká krásná a objevná hudba. Příští koncert 25. dubna bude již opět jazzový a nabídne vystoupení mezinárodního uskupení David Dorůžka & Josefina Lindstrand Quartet s českým kytaristou, polským kontrabasistou a bubeníkem a švédskou zpěvačkou u mikrofonu. ZN

Objektivem Zdeňka Habra

Rýmařovské děti, duben 2004

Organizace a spolky

Krajina jako zrcadlo naší duše i našeho svědomí

Toto zamyšlení je vedeno snahou pomoci krajině jako prostoru našeho života, tedy nejen krajině Nízkého Jeseníku a přírodě jako takové. Je věnováno všem občanům a zejména zastupitelům měst a obcí, kteří v současné době stojí před rozhodnutím, zda povolit, či nepovolit stavbu obřích větrných elektráren a jejich příslušenství (např. vedení el. energie, trafostanic, komunikací atd.) na území svých obcí.

Již asi 6 let jsou bezmála všechny obce v Nízkém Jeseníku, Hanušovické vrchovině i v Oder-

kém zásadním kompenzačním opatření, když výšku jakéhokoliv přirozeného lesního porostu v těchto oblastech větrných elektráren (VE) překračují až pětinašobně. Půjde navíc o zařízení narušující hlukové a světelné podmínky (např. diskutovaný stroboskopický efekt) v širokém okolí, o zařízení pohyblivá, a tudíž značně přitahující pozornost. Tak vysoké stavby jsou pozorovatelné i na vzdálenost několika desítek kilometrů, přičemž do vzdálenosti cca 12 km je jejich

předvídatelnosti provozního výkonu je nutno také připočíst potřebu záložních zdrojů v rozsahu cca 80 % výkonu na každou instalovanou VE! Bez negativních vlivů není ani působení na stávající elektrorozvodnou soustavu (kolísání výroby a dodávek do sítě i tzv. black-out efekt). Je tedy více než zřejmé, že v našich podmínkách jde o zařízení neefektivní a nevýhodná. Boom jejich podpory je postaven čistě na nesprávně a nespravedlivě postavených dotacích, na víře, že cena elektrické energie neustále poroste a že v její ceně ve výsledku zaplatíme my všichni ze své kapsy nejen výstavbu těchto elektráren, ale také všechny ty dotace a platby slibované jednotlivým obcím za to, že stavby parků VE podpoří...

Již dnes dobře placení prosazovatelé a podporovatelé těchto neekonomických a ve skutečnosti vysoce neekologických monster neustále přesvědčují představitele obcí o tom, že jim přinesou potřebné volné peníze zadarmo... Přitom nejde o nic jiného, nežli o klasický případ krádeže krajiny jako veřejného prostoru. Krajina, v níž žijeme, je přece naším domovem, a měla by tedy mít pro nás svou cenu! Slovo krajina má v obsahu svého významu odraz ve slovech vlast, země, republika, stát. A pro tato slova a jejich obsah s plí přacovaly generace našich předků, pro ně na válčících světových váleky neváhalo padnout tisíce vojáků... Vzdáme se tedy dnes krajiny naší, ale i našich dosud nenarozených dětí za „pár šlupek“?! Jaká je její skutečná cena?!

Otázka původnosti obyvatel

v oblasti tzv. Sudet je otázkou citlivou. Je samozřejmé, že pokud půjdeme do historie, zjistíme, že původními obyvateli nebyli ani Slované, ani Germáni, ale třeba Keltové nebo dinosaury... Žádná z těchto skupin si na krajinu, kde dnes žijeme, nemůže činit nějaká větší práva nežli skupina jiná. Ale bez diskuse pro každou z nich byla tato krajina ve své době domovem v tom nejpřímějším smyslu. Pokud se podíváme na to, co jednotlivé generace obyvatel zanechaly v krajině svým následovníkům, můžeme již rozlišovat. A možná pak dojdeme i k poznání, čím kromě zpřetrhaných kulturních, společenských i ekonomických svazků s minulostí v poválečném období se dnešní krajina Nízkého Jeseníku liší od té předchozí. Pokud se nad tímto poznáním zamyslíme, zjistíme, že pravý důvod stále přetrvávající vykořeněnosti dnešních obyvatel spočívá mnohdy v tom, že kraj, v němž žijí, stále za svůj domov vnitřně odmítají přijmout.

Důvod je přitom velice jednoduchý a při bližším zkoumání až neuvěřitelně prostý - likvidací původní pestré, živé a různorodé krajinné struktury zdejší krajina ztratila nejen svou přitažlivost a působivost, ale zejména lidské měřítko. Až na výjimky strmých svahů či údolí řek se Nízký Jeseník stal smutnou a fádňí krajinou vyfoukaných pustých plání a monokulturních smrčín.

Po likvidaci polních pěšin i drobných sakrálních staveb, zpřetrhání místních lidových tradic a zvyků se obyvatelé řídce roztroušení po celé ploše rozsáhlého Bruntálska (i části Šum-

ských vrších vystaveny lákavému tlaku na výstavbu velkých, až 150 m vysokých větrných elektráren - a to ve velkém počtu. Je odhadováno, že celkem má jít o 150 až 200 těchto věží... Návrhy jednotlivých větrných parků uvažují až s 10 - 20 elektrárnami na lokalitu (např. původní - a ve skutečnosti stále sledovaný návrh v prostoru mezi Malou a Velkou Štáhlí a Václavovem počítal s 24 elektrárnami...). Pro představu uvádím, že jsou srovnatelné jen s TV vysílačem na Pradědu, mají však stát na 2 - 3x nižších, objemově ale i 5 - 10x menších vrcholech. O to výraznější pak bude jejich dopad nejen na přírodu a krajinu, ale i do našich duší. Jelikož se má jednat o stavby funkční cca 25 let, budou jejich existencí ovlivněny celé generace... Není tedy vůbec třeba vést sáhodlouhé odborné diskuse o míře narušení rázu krajiny, jak se o to mnohé práce snaží. Je totiž naprosto nezpochybnitelným faktem, že tyto stavby v takové velikosti a počtu krajinu zcela změní a bezpochyby výrazně poškodí. Není možné uvažovat o něja-

působení krajinářsky bezpochyby zcela devastující.

Je veřejným tajemstvím, že těm, kdo o výstavbu větrných parků tak velkých VE usilují, jde o prosazení prvních několika staveb, po nichž mají dříve či později následovat všechny další. V případě tak výrazného narušení krajiny totiž s instalací každého stožáru klesá další důvod pro její ochranu, a oni to velmi dobře vědí... Obce, které dosud s výstavbou pod tlakem finančních příslibů nesouhlasí, budou nuceny se na tuto monstra dívat, takže se počítá s tím, že dříve či později rezignují a k výstavbě se přidají. Taková situace by vedla k naprosté změně tváře krajiny nejen v širokém okolí vaší obce, ale na rozsáhlém území Moravskoslezského i Olomouckého kraje.

Přitom všem je známo, že v případě snahy o podporu alternativních, tzv. šetrných přírodních zdrojů energie jde o velký podvod, neboť proměnlivost a charakter přírodních podmínek nezajišťuje vyšší účinnost těchto zařízení nežli asi 20 % během celého roku. Z důvodu nízké

perska) cítí osamělí, nezajímaví a opuštění, jako lidé bez zájmu a pomoci... Mobilita automobilové společnosti a náš přesun od krajiny do kanceláří a továrních hal tento hluboce prožívaný pocit jen dále zdůraznily. *Pocity beznaděje, zoufalství a skepse naší duše jsou jen prostým odrazem beznaděje, zoufalství a skepse krajiny kolem nás.* Pestrou mozaiku drobných políček a cinkání ovčích zvonků na horské stráně nahradila pustá degradovaná pastvina a zurčení potůčku zoufalé „betonové ticho“ melioračních skruží. Kokrhání kohouta zvuk sekačky či motorové pily, i ježky a žáby můžeme nalézt nejčastěji přejeté na silnici... Zůstal v takové krajině prostor pro plnohodnotný život?!

Člověk si může říkat, co chce, ale stejně jako hudbu potřebuje ke svému životu i krajinu. Pestrá krajina s remízky, mezemi, řadou zvuků, vůní a zvířat, s rozkvetlými podhorskými loukami a zpívajícími potůčky, s blýskající se hladinou tůní a rybníků je právě tou písní, kterou naše duše uštvané technizovanou společností bez lidskosti zoufale potřebují... Vždyť i národní parky v USA byly původně zakládány nejen pro ochranu přírody, ale zejména také „pro potěšení a povznesení ducha amerických občanů...“! Všichni víme, že pokud budeme dlouhodobě vystaveni hluku, špíně a nebezpečí třeba hutě nebo lakovny, musí to mít vliv na naše zdraví, naši psychiku. *Jak dlouho si ještě budeme lhát o tom, že vyčerpaná, zpustlá a neudržovaná krajina bez života kolem nás nemá dopad na naši duši, konání i naše city a zdraví?* V kolika obcích Nízkého Jeseníku najdeme ulice bez obludných betonových sloupů zato

s alejemi krásných, pečlivě udržovaných lip a javorů? Nena-hrazují tyto aleje u silnic naopak ocelová svodidla, prázdnota, bezbřehý alibismus, nepozornost a pohodlnost? V mnoha vesničkách nahradila křížek v rohu náměstí orezlá trafostanice... S jakým „citem“ a „ohleduplností“ stavíme satelitní městečka domečků - stavbiček, které v porovnání s původními nesnesou označení *dům*, ale zato se nápadně podobají uniformním stavebnicím?! Kolik socialistických velkokrávinů, doslova křičících do zoufalé krajiny, jsme za 18 let zbourali nebo zkráslili?! Proč jsme si dosud nenašli čas na naši krajinu?

Jaký bude mít smysl obnovovat meze, remízky či ovocné sady v krajině poseté obludnými sloupy obřích VE? Jaký má smysl zlepšovat životní prostředí živo-

číchů v podmínkách, kdy je tato zařízení budou trvale zabíjet? Jaký má smysl lákat do oblasti turisty, když hledají nenarušenou přírodu? Stejně jako místní obyvatelé i oni přece touží po pocitech klidu, intimity a harmonie. Jak je ale mohou zažít, když všu-

de kolem se tyčí mohutné stožáry a sviští turbíny s mihajícím se světelnými pruhy?

Chceme mít hezké byty, zahrádky i náměstíčka - to už jsme pochopili. Musíme však učinit ten krok i ven, krok do krajiny kolem nás. Nejen pro tu přírodu a krajinu

i o podmínkách života budoucích generací. Zemi jsme totiž slovy Greenpeace „nezdědili od svých předků, ale máme ji vypůjčenou od našich dětí“.

- Podporou tzv. „šetrných“ větrných elektráren díky jejich malé účinnosti ve skutečnosti podporujete plýtvání veřejnými prostředky určenými pro skutečně šetrné zdroje. Tam pak tyto prostředky budou dlouhodobě scházet (např. solární energie). Tyto peníze nasypete do kapes zcela konkrétních firem a lidí.

- V ceně elektrické energie vy i vaši spoluobčané zaplatíte nejen výstavbu, provoz a zálohy, zvýšené náklady na dopravu energie, ale postupně také finance, které vaši obci investor nyní „velkoryse“ slíbí.

- Povolením výstavby VE a jejich příslušenství porušujete stavební zákon, kde je jasně uvedeno, že „krajina je chráněna jako základ identity místních obyvatel...“

- Povolením výstavby VE a jejich příslušenství pošlapete odkaz předků i slova naší národní hymny. Není tam ani verš o tom, že technizaci našich obcí musíme obětovat i naši krajinu a naše duše. Řada lidí z oboru ochrany přírody a krajiny, zemědělců i lesníků vám potvrdí, proč je naše hymna opravdu krásná a i ve světových souvislostech opravdu výjimečná. Oslavuje prostou krásu, je plná úcty, porozumění a pokory. Prostými slovy se tam zpívá o tom, čím tato země pro své obyvatele vždy byla - DOMOVEM i VLASTÍ JEJICH DUŠE. A lidé, jejichž duše měla svůj domov, nikdy nemohli být vykořevení, apatičtí a bez naděje. Naopak byli a vždy to i budou lidé schopní žít plnohodnotný život - pro sebe i pro ty ostatní.

Martin Miček,

Občanské sdružení Potůček

Český Červený kříž v Rýmařově ve spolupráci s Občanským sdružením Diakonie Broumov vyhlašuje

HUMANITÁRNÍ SBÍRKU

- Letního a zimního oblečení (dámského, pánského, dětského)
- Lůžkovin, prostěradel, ručníků, utěrek, záclon, látek
- Domácích potřeb - nádobí bílého i černého, skleniček - vše jen funkční
- Peří, péřových a vatovaných přikrývek, polštářů a dek

VĚCI, které z ekologických důvodů VZÍT NEMŮŽEME:
obnošené boty, kožichy, oděvy z umělých vláken, kabáty, dále pak ledničky, televize, nábytek, počítače, jízdní kola a dětské kočárky - ty se transportem znehodnotí.

Sbírka se uskuteční:

dne: 16. dubna dne: 17. dubna
čas: 9.00 - 11.30 čas: 13.00 - 16.30

místo: Rýmařov, Palackého 11

Děkujeme za vaši pomoc.

Diakonie Broumov je nezisková humanitární organizace, která poskytuje materiální pomoc potřebným občanům u nás i v zahraničí a dává práci lidem, kteří jsou těžko umístitelní na trhu práce.

POZVÁNKA

Denní centrum
pro mentálně postižené

Kouzelná buřinka

zve všechny své přátele
a příznivce na

ZÁBAVNÉ ODPOLEDNE S TANCEM

v pátek 4. dubna 2008
od 15 do 19 hod.

v sále ZUŠ na Divadelní ulici

Živá hudba
i občerstvení zajištěno

Vstup zdarma

Těšíme se
na příjemné odpoledne!

Čarodějnice připravily oslavu MDŽ

V pátek 7. března uspořádal spolek Čarodějnic U Tří kaštanů za vydatné spolupráce zastupitelů Obecního úřadu v Tvrdkově již druhé setkání seniorek u příležitosti oslav MDŽ.

Čarodějnice se tentokrát oblékly do svých slušivých krojů, každá napekla, co umí nejlépe, aby bylo na stole stále něco k zakousnutí, obecní úřad zajistil kytičky a techniku k promítání. Zastupitelé na tuto akci přivezli i ženy z našich obcí Ruda a Mírotíněk a všechny ženy strávily jistě pěkně odpoledne.

V rámci kulturního programu byly promítnuty fotografie ze všech akcí, které od minulého setkání organizátoři upřádali.

Promítnuta byla i tzv. fotografická vycházka po Tvrdkově a účastnicím akce bylo přislíbeno,

že na příštím setkání bude provedena podobná vycházka obcemi Ruda i Mírotíněk.

Starosta seznámil všechny s připravovanými projekty pro naše obce a promítl fotografie z Křížové cesty v Rudě. Všechny fotografie byly nafoceny v době květů, a tak promítání navodilo příjemnou náladu, protože pohled na rozkvetlé domky a zahrádky obzvlášť v této době, kdy se těšíme z prvních kvítků sněženek, určitě potěší.

Po promítání byl dán prostor k volné zábavě. Pořadatelé děkují všem, kteří pomohli s přípravou, věří, že zúčastněné ženy byly spokojeny, a zároveň se těší na další setkání v příštím roce.

Text a foto: Alena Čiklová

Osadní výbory informují

Nedělní škola - Velikonoční dekorace

O víkendu 15. - 16. března uspořádalo Občanské sdružení Stránské v Nedělní škole řemesel další akci věnovanou tradicím. Ná-

vštěvníci si vyzkoušeli různé techniky zdobení kraslic. Nejví-

ce zaujala hlavně děti technika zdobení voskem. Snad pro atmosféru zažehnutých svící, které vosk rozehrívají. Nazdobených vajíček bylo hned několik ošatek. Také zdobení ubruskovou technikou přítomně zaujalo tak, že se lepilo nejen na vajíčka. Jednoduchou výrobu zapichovátek v podobě zajička a panenky zvládli i ti nejmenší. Dospělí si vytvářeli větší dekorace pro výzdobu svých domácností. Několik odvážlivců si pod odborným dohledem dokonce upletlo i pomlázku. Těm, kteří překonali jarní únavu a přišli, byl odměnou pohled na rozzařené tvářičky nadšených dětí. Všechny děti při odchodu pečlivě přepočítávaly svá dílka, aby se na žádné nezapomnělo,

a hrdě si je odnášely domů. Večer se ještě děti zúčastnily večerního krmení oveček a mohly si pohladit jehňátka.

Další z plánovaných akcí Občanského sdružení Stránské se bude konat 5. dubna pod názvem Vítání mládat. Zde budou za přítomnosti sudiček přivítána do života jehňátka valašských ovcí a další zvířecí drobotina.

Program doplní soutěž o sladké odměny. Den zakončíme opékáním prvních jarních buřtů a po zážitcích z loňského Kaštánkohraní se opět budou péci i brambory v popelu. O této akci vás budeme včas informovat. Více na www.stranske.cz.

Za OS Stránské
Vladimíra Křenková

Foto: archiv OS Stránské

Zpravodajství města Břidličné

Turnaj v deskových hrách pro děti

Klub ASK ČR při ZŠ Břidličná uspořádal ve středu 4. března v odpoledních hodinách druhý ročník zajímavého turnaje v různých stolních, deskových, karetých a jiných hrách. Děti měly na výběr z těchto her: člověče, nezlob se, pexeso, kvarteto, piškvorky, puzzle, scrable, dáma, šachy, skládanka, cesta, mikádo a bludiště, tedy opravdu velký výběr. Zúčastnit se mohly děti

všech věkových kategorií, soutěžily dokonce děti z mateřské školy. O tento turnaj byl velký zájem, přišlo si zahrát celkem 58 dětí a bylo zajímavé sledovat urputné boje jak těch nejmenších, tak třeba třináctiletých slečen soustředěných nad pexesem. Soutěžilo se celkem ve třech kategoriích. Krásné ceny věnovali sponzoři akce Poštovní spořitelna, Česká spořitelna a VZP Bruntál.

Foto: archiv Daniela Macha

Zastupitelé řekli ne větrným elektrárnám

V pondělí 17. března bylo ve vestibulu před velkou zasedací místností MěÚ v Břidličné neobyčejně živo. Konalo se totiž veřejné zasedání zastupitelů města a na programu kromě jiného mělo být rozhodování o změně záporného stanoviska města k záměru výstavby větrného parku v nejbližším okolí Břidličné. Ještě před vlastním zahájením veřejné schůze si zastupitelé vyslechli nabídky zástupců firmy, která se zabývá výstavbou větrných elektráren. Poté se občané, většina poprvé, účastnili celého jednání zastupitelstva, aby se pak v závěru mohli také vyjádřit k problematice a tématu, kvůli kterému většina přišla. Závěrečným hlasováním se většina zastupitelů vyjádřila záporně k plánované výstavbě VE, za což sklídili zastupitelé města od přítomných občanů potlesk.

Větrný park Rýžoviště

Nad Břidličnou - první etapa?

Foto: archiv MěÚ Břidličná

Restaurace Společenského domu má novou vedoucí

Od začátku měsíce dubna se na postu provozní vedoucí restauračního zařízení Společenského domu dočkáme velké změny. Místo paní Vlasty Zlámalové, která svým působením v této funkci určitě zvedla úroveň restaurace, nastoupí nám všem známá „čarodějnice z Vajglova“, paní Zdenka Novotná. A jak ji známe z působení ve Vajglově, určitě se můžeme těšit na novinky, které přispějí k dalšímu zlepšení a zvýšení

úrovně restaurace. Svědčí o tom pozvánka na pátek 11. dubna, kdy bude slavnostně otevřen provoz Společenského domu pod novým vedením a novým personálem. Při té příležitosti budou k tanci a poslechu hrát Tuty Fruty a Duo Paráda, o pohoštění všech formou chlebičků a jednohubek bude postaráno, vše je zdarma v režii nové vedoucí a chystá se i překvapení, takže kdo má zájem, dveře budou otevřené.

Amatéri z Břidličné válejí

Nový ročník bruntálské amatérské ligy stolního tenisu má za sebou v bruntálské herně Slavojů již šest odehraných kol. A nejlépe si vede mužstvo „M“ Sport z Břidličné, které je v čele tabulky a v posledním kole první poloviny tabulky se utká s Beta Plastikem Bruntál. I v jednotlivcích si vedou výborně. Vede Miroslav Glacner, třetí je Aleš Václavík a na šestém místě figuruje Pavel Havlíček.

Připravil Daniel Mach

Seriól

PRVNÍ POMOC U DĚTÍ

Informace Místní skupiny ČČK
První pomoc při úrazech

13. Tepelná poranění organismu - Omrzliny

Příčinou vzniku omrzliny je vystavení nechráněné části těla chladnému zevnímu prostředí, uplatňují se nepříznivé okolní teplotní vlivy v mrazivém, vlhkém a větrném venkovním prostředí.

Omrzliny vznikají nejčastěji na **okrajových částech těla** - prsty na ruce i na nohou, nos, uši, brada. Poškození tkáně vzniká v důsledku **sníženého prokrvení** při samovolném stažení cév v kůži, kterým se organismus brání dalším ztrátám tělesného tepla.

Příznaky omrzliny: I. stupeň - bledá, nafialovělá místa, při oteplení zčervenají a pal-

čivě bolí. **II. stupeň** - kůže je bílá až žlutá, mohou se tvořit puchýře, omrzlá tkáň méně bolí. **III. stupeň** - tuhá, „vosková“ a neoblestivá ložiska, dochází k hlubokému poškození tkáně.

První pomoc při omrzlinách:

- pokuste se **mechanicky prokrvit okolí ložisek** - šetrně masírujte prsty okolí omrzliny, jiným způsobem improvizovaně **zahřívajte ložiska** (vložením prstů do podpaží, třísel);
- nikdy omrzliny neohřívajte mechanicky třením ani rychle přímým teplem;
- co nejrychleji dopravte prochládlé dítě do

tepla, **zahřívajte ho celkově** horkými nápoji, vyhřátou přikrývkou. **Místně přikládejte** obklady, poraněná místa ponořte do lázně - její teplota musí být postupně zvyšována z vlažné do teplé, ale nesmí dítěti působit bolest!

- počínající omrzliny nevyžadují většinou odborné lékařské ošetření, hlubší omrzliny II. a III. stupně **sterilně překryjte, znehýbněte poškozenou část těla** a podložte ji, zajistěte vždy odborné ošetření.

MUDr. Pavel Srnský
(První pomoc u dětí)

NAŠE LISTÁRNA**Pozor, přechod!**

Byla doba, kdy jsem se řadila mezi nadšené chodce a chodila jsem odhodlaně pěšky, kam se jen dalo. On to je přece jen nejlépejší způsob přesunu, vzhledem k tomu, kolik lidí již v tuto dobu vlastní automobil a jak rostou ceny pohonných hmot. Bohužel je to ale taky jeden z nejnebezpečnějších přesunů vůbec. Člověk aby kolikrát přecházel oděn minimálně v rytířském brnění, které by případný náraz auta ztlumilo a zabránilo tak případné smrti. A když si k tomu všemu přičtete kočárek a stav našich chodníků, respektive nájezdů na tyto chodníky, nezbyvá než se modlit nebo se v lepším případě naučit létat. Sama se osobně přikláním k první možnosti. Navíc hlavně ve městech jsme my matky s kočáry potřebovaly vždy hodně trpělivosti, odolné a vypracované nohy a nejen ty, než jsme se dočkali slušného řidiče, který by

nám dal na přechodu přednost. Zkuste si vyjít, řidiči, jednou pěšky a tlačít kočárek třeba u „Nucáku“. Pro sebevraha vhodná křižovatka, kde by se dal ukončit ne jeden život. Je to jako ruská ruleta. Holt, pan architekt měl hodně na svědomí a nemyslel na nás obyčejné pěšáky.

Na některých obzvlášť frekventovaných místech museli někteří „zebrochodci“ dokonce riskovat svůj život tím, že vběhli na přechod, protože potřebovali kupříkladu být v osm hodin v práci nebo u lékaře s dítětem, a zastavení aut si tak museli vynutit. Na výše zmíněném místě přejdete s notnou dávkou odvahy a dobrým zrakem, pokud zrovna nevyklopíte kočárek či jiné potahové vozidlo s chodníku přímo do silnice.

My ostatní jsme pak odvážného průkopníka hbitě následovali a připitoměle se usmívali na toho trouba za volantem, který teď musel čekat, až pěkně všichni ja-

ko ovce přejdeme. Vtip byl v tom, že jakmile „zebrochodci“ na opačné straně spatřili, že se zase jednou za čas přechází na vytoužený „druhý břeh“, okamžitě zrychlili krok, aby to stihli taky, a milý trouba řidič tam pak stál čtvrt hodiny. Nemá jezdit autem.

Jednou se pak stalo něco báječného a my, kteří dbáme o své zdraví a při přesunu žádné zplodiny neprodukujeme, jsme se dočkali - páni poslanci schválili zákon a od nového roku jsme měli na přechodech přednost. Nádherná představa. Ne však absolutní, jak si někteří mysleli. Vyrazila jsem tedy do ulic. Konečně to bude jiné! Ale omyl? Proč mi nikdo nezastavuje? Zločin! Porušování zákona! Frajeři jedni namyšlení! Katastrofa. Někteří řidiči se sice nad ubohými přechazeči slitovali, ale stejně je to pořád málo.

V té době jsem se chystala dělat

autoškolu, však já vám ještě ukážu, jak se chovat k chodcům, burani jedni! Úspěšně jsem absolvovala, řízení zvládám a vážně mě to baví. Jenom jedna věc mi jde hrozně na nervy - ty dámy, které stojí u chodníku s nákupními taškami a povídají si, místo aby se odcouraly na lepší pozici na drb, mladí školáci, kteří neberou ohled a klidně si uprostřed přechodu posílají sms a ještě k tomu v nikdy nekončících houfech. Jsou úplně všude - jako mravenci - lezou, lezou a nedají pokoj, dokud tam nevezou. Tak když už lezete, snažte se provoz nezdržovat!

Dnes už moc pěšky nechodím, ale doufám, že v době, kdy tomu tak bylo, jsem nebyla řidičům osinou v zadku.

Tak a teď se těšte na další kyselý obličej stojící před tím bílým plotem na cestě, pohánějící vás očima s dosti nevybíravým slovníkem.

Adéla Molíková

Sport

Další velký úspěch rýmařovských běžců na lyžích

Dva týdny po mistrovství ČR, kde Pavel Ondrášek vybojoval zlatou medaili, se naši dorostenci představili na závodech Českého

Pavel Ondrášek mistrem ČR

poháru na Pradědu. Na téměř domácích tratích u Kurzovní chaty se o víkendů 15. a 16. března závodilo nejprve volnou a později klasickou technikou. Sobotní pětikilometrový závod se klukům nevydařil podle jejich představ, ale ani 5. místo Pavla Ondráška, 13. Zdenka Macháčka, 15. Radima Keclíka a 18. Jana Kodla není v celorepublikové konkurenci k zahoezení.

Zato na nedělní klasické sedmičce se kluci předvedli v nejlepší světlo. V mlžném počasí si Pavel dojel pro vítězství, Honza pro skvělé šesté a Zdenek pro desáté místo. Radim dojel osmnáctý. Tato umístění ukazují, že se jejich realizačnímu týmu podařilo načasovat formu na nejdůležitější část sezóny a ve složitém počasí skvěle připravit lyže. Ukazuje se, že Rýmařov je líhní úspěšných lyžařů. Po úspěších Jana Vykoukala, Václava Sedláčka, Michala Kautze, Barbory Vykoukalové, Ondřeje Strnadela a Štěpána Sedláčka se objevují stále noví nadějnější závodníci. Poslední republikové závody dorostenců se konají 28. - 30. března na Horních Mísečkách.

Klukům gratulujeme a přejeme hodně úspěchů do dalších závodů.

Foto a text: Štěpán Sedláček

Zdenek Macháček a detail jeho klasické techniky

Studenti Gymnázia Rýmařov na MČR ve sportovní střelbě

V pátek 7. března odjela šestičlenná skupinka studentů, kteří navštěvují střelecký kroužek na gymnáziu pod vedením profesora Janošáka, na své první Mistrovství ČR ve sportovní střelbě ze vzduchových zbraní do Plzně. Na základě předchozích výsledků byli Českým střeleckým svazem do soutěží nominováni: Martina Dásková (3. A), Jaroslava Ježková (3. A), Jitka Ježková (6. A), Michaela Šemnická (6. A), Radomír Šemnický (3. A) a Kristýna Vepřeková (8. A).

V pátek vedla první cesta na střelnici, kde proběhla prezence a přejímka (kontrola) zbraní, následovalo ubytování nedaleko střelnice.

V sobotu se od devíti hodin soutěžilo celkem ve třech disciplínách (ne každý z nás však ve všech třech střílel) - VzPi40/60 (vzduchová pistole 40 ran, od juniorských kategorií 60 ran), RVzPi (rychlopalná vzduchová pistole), StVzPi (standardní vzduchová pistole). Disciplíny RVzPi a StVzPi obvykle stříleli pouze muži, ženy se zúčastňují jen výjimečně. Soutěžili jsme jako jednotlivci a také ve družstvech. Ta jsme vytvořili ve dvou disciplínách, VzPi40 (Ježková Jitka, Šemnická

Michaela, Ježková Jaroslava) a v RVzPi (Šemnický Radomír, Ježková Jitka, Šemnická Michaela). V obou případech jsme obsadili 3. místo.

Nejtěžší konkurenci měl Radek v disciplíně Vzpi40 v kategorii mladší dorostenci. Podal však výborný výkon a s nástřelem 359 bodů obsadil skvělé 6. místo. Jitce se nepodařilo dosáhnout tréninkového průměru a se svým výkonem nebyla příliš spokojená, ale přesto se jí podařilo dostat se v kategorii starší dorostenky s nástřelem 340 bodů na 7. místo, Michaela svým nástřelem 335 bodů dosáhla na 8. místo. Jaroslava s nástřelem 315 obsadila 14. místo (kvůli zařazení do družstva s Jitkou a Michaelou však soutěžila v kategorii starší žákyně). Kristýna v kategorii juniorek obsadila nástřelem 338 bodů 12. místo.

Další disciplínou v pořadí byla StVzPi, taktéž na 40 ran. Tě jsme se účastnili v plném počtu, i když je pro nás doplňkovou disciplínou. Nejlepšího umístění v kategorii dorostenci - 4. místa (2 body za třetím a 8 bodů za druhým) - dosáhla Jitka s nástřelem 307 bodů, o tři místa za ní, na 7. místě, se umístila Michaela s 294 body.

V disciplíně RVzPi na otočné terči jsme my holky podpořily v družstvu Radka, pro kterého je rychlopalná pistole společně se VzPi40 hlavní disciplínou. Radek podal podle očekávání dobrý výkon, nastřílel 528 bodů z 600 a tím se dostal na 6. místo.

V posledních dvou disciplínách jsme měli větší ambice, ale nastal velký problém se zapůjčováním zbraní. Na obě disciplíny máme pouze dvě pistole. Museli jsme si proto od jiných střeleckých klubů půjčovat další a ty na nás nebyly vždy dobře seřizeny. Některé výkony

ve StVzPi a RVzPi tím byly dost ovlivněny. Ještě bychom chtěli zmínit výsledky našeho trenéra, pana prof. Janošáka, který se zúčastnil všech tří disciplín. V disciplíně VzPi60, do které bylo nominováno sto střelců, skončil na 32. místě s 551 body z 600, s družstvem Zlínského kraje se umístil na 4. místě. Ve StVzPi dosáhl 9. místa s 331 body, s družstvem SSK Rožnov v této disciplíně skončil na 3. místě. V RVzPi nastřílel 547 bodů a obsadil 7. místo.

I když nám naše výsledky nastřílené na mistrovství ČR nestačily na nejlepší umístění a v některých případech se nám nedařilo podle našich představ, v našich osobních výkonech jsme se díky přípravě dostali o třídu výš a doufáme, že se to projeví v následných závodech.

Naše první mistrovství se nám líbilo a doufáme, že příští rok budou naše výkony ještě lepší a budeme mít na to, abychom stáli na „bedně“ i v jednotlivcích.

Mgr. Lucie Strnadová,
koordinátor komunitní školy

Fota: archiv komunitní školy
Gymnázia Rýmařov

Na mistrovství ČR se proboujalo 6 závodnic

V sobotu 8. března se v Ostravě bojovalo o postup na Mistrovství ČR v Soutěžním Aerobic Master Class, které proběhne v Praze 25. května. Závodnice SK Studio Sport a zdraví Rýmařov si vedly v tomto boji velmi úspěšně. Ziskem 4 medailí, 2 finálových a 3 semifinálových umístění se řadí náš ma-

lý rýmařovský sportovní klub mezi nejúspěšnější kluby Moravskoslezského a Olomouckého kraje.

Pochvalu zaslouží všechny naše závodnice, nejen postupující - i ty, kterým se nepodařilo v silné konkurenci nejlepších závodnic ze dvou moravských krajů proboujovat do špič-

ky českého aerobiku. Všechna děvčata předvedla velmi pěkný a bojovný sportovní výkon a náš sportovní klub i město Rýmařov reprezentovala na vysoké sportovní úrovni. Poděkování patří také trenérkám - Lýdii Švédíkové st. a Lýdii Švédíkové ml. za dobrou přípravu závodnic.

Umístění rýmařovských závodnic:

1. kategorie (8 - 10 let):

Šárka Zapletalová - 1. místo - postup na MČR

2. kategorie (11 - 13 let):

Tereza Krywdová - 3. místo - postup na MČR

Nela Paulerová - semifinále

Jana Šandová - semifinále

Markéta Křenková - semifinále

4. kategorie (nad 18 let):

Lýdie Švédíková - 1. místo - postup na MČR

Zuzana Bučková - 3. místo - postup na MČR

Míša Mezihoráková - 4. místo - postup na MČR

Gabriela Šopíková - 7. místo - postup na MČR

Lýdie Švédíková, předsedkyně SK

Semifinalistky 2. kategorie s trenérkou

1. kategorie

2. kategorie

Finalistky 4. kategorie

4. kategorie

Fota: archiv Studia Sport a zdraví Rýmařov

Roman Zifčák

Masérské, rekondiční a regenerační služby

Mobil: 604 962 064

E-mail: romanzifcak@seznam.cz

Adresa: Žižkova 10, 795 01 Rýmařov

Bronislava Svobodová

Manikúra Pedikúra Něktová modeláž
Japonské tetování Depilace

Mobil: 605 851 823

E-mail: BronaSvobodova@seznam.cz

Adresa: Žižkova 10, 795 01 Rýmařov

Fotbalisté uspořádali benefiční zábavu ve Staré Vsi

První ročník Josefovské zábavy jako benefiční koncert fotbalistů na podporu jejich činnosti se rozjel plnou parou vpřed v sobotu 22. března ve 20 hodin v bývalém kině ve Staré Vsi. Tempo diktovala známá rýmařovská rocková kapela The Hero pod vedením Petra Laštuky v in-

ovovaném seskupení. S kapelou začala zpívat zpěvačka Hanka Hejsková a všechno jim pěkně ladilo, což bylo patrné i na spokojenosti tanečníků a na zaplněném parketu. Zábavu, kterou uspořádala Tělovýchovná jednota Sokol Stará Ves, navštívilo asi 120 hostů. *JiKo*

Účetnictví

- podvojně účetnictví,
daňová evidence,
mzdy,
DPH,
daňová přiznání,
účtování v cizích měnách aj.

Řoutilová Ivana, DiS.
739 053 293
RoutilovaIvana@seznam.cz

Mrskošová Karla
604 802 363

Ondřejov 24, 795 01 Rýmařov,
tel./fax: 554 211 524

**Kancelář č. 16 na Palackého ul. č. 11
(2. patro) - budova Bytermu**

PNEUSERVIS

FIRMY STANISLAV JUŘENA STANSPED

VÁM NABÍZÍ

MIMO JIŽ KLASICKY POSKYTOVANÝCH SLUŽEB
I NOVĚ PLNĚNÍ A ČIŠTĚNÍ AUTOKLIMATIZACÍ

- Momentálně dále nabízí slevu
na skladové zásoby
osobních pneumatik
zn. Barum
ve výši 35 %
(platí do
vyprodání
zásob)

**Najdete nás na adrese:
třída Hrdinů 45, Rýmařov**

Provozní doba: Po - Pá 8⁰⁰ - 16⁰⁰

*V naléhavých situacích se lze na telefonu 774 950 041
dohodnout i jinak.*

**Dopravní firma
Stanislav Juřena - STANSPED
se sídlem v Rýmařově
přijme**

- řidiče pro mezinárodní kamionovou dopravu

POŽADUJEME:

- praxi v oboru MKD
- řidičský průkaz skupiny C, E
- trestní bezúhonnost
- poctivé jednání
- dobrý zdravotní stav

NABÍZÍME:

- náborový příspěvek dle délky odpracovaných let u svého předešlého zaměstnavatele
- tahače DAF + plachtové návěsy
- dobré platové podmínky
- vstřícný přístup

- řidiče pro vozidlo do 12 tun

POŽADUJEME:

- řidičský průkaz skupiny C
- věk min. 21 let
- trestní bezúhonnost
- poctivé jednání
- dobrý zdravotní stav

NABÍZÍME:

- přidělení vozidla
- po zaučení umožníme rozšíření pro skupinu E
- dobré platové podmínky
- vstřícný přístup

**Nástup možný po dohodě ihned, pro bližší informace kontaktujte:
Stanislav Juřena, tel.: 554 703 460 (v době od 7 do 16 hodin).**

Vydavatel: Středisko volného času Rýmařov, Okružní 10, 795 01 Rýmařov, tel./fax: 554 211 410, <http://www.rymarov.cz/mesto>
Neoznačené foto: Redakce. **Uzávěrka dne:** 20. 3. 2008. **Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení, případně úpravy nevyžádaných příspěvků a nemusí nutně souhlasit se stanovisky uveřejněnými v příspěvcích dopisovatelů. Odpovědný redaktor:** Mgr. Jiří Konečný. **Adresa redakce:** Okružní 10, 795 01 Rýmařov, tel.: 554 230 459, mobil: 737 802 259, e-mail: rymhor@seznam.cz.

Vyšlo dne: 28. 3. 2008. **Příspěvky laskavě zasílejte nejpozději do 3. 4. 2008. Další číslo vyjde 11. 4. 2008. Grafická úprava novin a inzerce:** Tiskárna APRO Bruntál, Ruská 10, 792 01 Bruntál, tel./fax: 554 717 196, e-mail: apro@iol.cz. **Vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR pod značkou MK ČR E 11017.**

Cena 10,- Kč

Pořídte si O₂ Internet ADSL na půl roku se slevou

O₂ Prodejna
Rýmařov
Náměstí Míru 2 (vedle pošty I. patro)
795 01 Rýmařov
tel.: 554 230 485

O₂ Prodejna
Šternberk
ČSA 12 (100m od pošty)
785 01 Šternberk
tel.: 585 000 157

**Nyní 2 Mb/s od 237 Kč
s DPH měsíčně
Aktivace za 1 Kč**

O₂

Telefónica

Nabídka platí do 31. 5. 2008 při uzavření smlouvy se závazkem na 12 měsíců. Od 7. měsíce je cena 474,81 Kč s DPH měsíčně. Více informací a ověření dostupnosti na www.cz.o2.com

Volejte zdarma den co den Stejné výhody pro nové i stávající zákazníky

Můžete být náš dlouholetý zákazník. Můžete být i úplný nováček, který k nám přechází se svým číslem či z předplacené O₂ karty. V každém případě od nás získáte bezplatné volání z mobilu na všechna mobilní čísla v síti O₂ a pevné linky až na 1 rok.

AKCE:

Dárek v hodnotě 700,- Kč ke každému novému mobilnímu paušálu nebo k přechodu z předplacené karty na paušál jen v naší prodejně.

O₂ Prodejna
Rýmařov
Náměstí Míru 2 (vedle pošty I. patro)
795 01 Rýmařov
tel.: 554 230 485

O₂ Prodejna
Šternberk
ČSA 12 (100m od pošty)
785 01 Šternberk
tel.: 585 000 157

Telefónica

Nabídka platí po podepsání smlouvy se závazkem na 2 roky a při aktivaci vybraných tarifů do 31. 5. 2008. Volání zdarma se uplatní po vyčerpání volných jednotek v rámci tarifu, přičemž jeho cena je zahrnuta v měsíčním paušálu. Více informací na www.cz.o2.com

O₂

Renault Clio 1.2 RT, r. v. 1991, zadní stěrač, rádio, el. přední okna, centrální dálkový, dělená zadní sedadla. Cena: 19 900 Kč.

Škoda Fabia 1.4

Škoda Fabia 1.4i, 50 kW, ČR, r. v. 2001, ABS, airbag, z. stěrač, rádio, centrální, imobilizér. Cena: 129 900 Kč.

splátka již
od **1681** Kč/měs.
Při 60% akontaci na 72 měsíců

CZ

CZ TAŽNÉ

Škoda Felicia 1.3LXi, 50 kW, ČR, r. v. 1998, rádio, tažné, dělená z. sedadla, zadní stěrač, mlhovky. Cena: 39 900 Kč.

1. MAJITEL

Renault Mégane 1.6i, r. v. 1997, rádio, posil. říz., z. stěrač, imob., dělená z. sedadla, centrální, ABS, 2x airbag. Cena: 68 900 Kč.

TAŽNÉ KLIMA

Fiat Punto JTD, 63 kW, r. v. 2002, rádio, posil. říz., z. stěrač, imob., el. okna, dělená z. sedadla, centrální, CD, ABS, 6x airbag. Cena: 114 900 Kč.

ABS

Peugeot 206 1.4 XR, r. v. 1998, ASR, imob., el. okna, posil. říz., el. zrc., dělená z. sedadla, z. stěrač, centrální, ABS, 2x airbag. Cena: 89 900 Kč.

74 kW TAŽNÉ

Škoda Octavia 1.6i, servis, r. v. 1997, ABS, airbag, CD, rádio, centrální, posil. říz., PC, teploměr, imob., el. okna a zrcátka. Cena: 109 900 Kč.

1. MAJITEL KLIMA SERVIS

Renault Scénic 1.9dCi, r. v. 2003, rádio, posil. říz., z. stěrač, imob., el. okna a zrcátka, dělená z. sedadla, centrální, ABS, 6x airbag. Cena: 198 900 Kč.

KLIMA TAŽNÉ

Citroen Xsara 2.0HDi, r. v. 2000, rádio, posil. říz., z. stěrač, imob., el. okna a zrc., dělená z. sed., cent., CD, ABS, 2x airbag. Cena: 79 900 Kč.

KLIMATRONIC

Seat Cordoba 1.4, r. v. 2000, ABS, rádio, posil. říz., spoiler, křídlo, imob., el. okna, dělená z. sedadla, 4x airbag. Cena: 137 900 Kč.

Navic satelitní
navigace do auta

GE Money Auto

4X4 KLIMATRONIC

Volkswagen Passat 1.9TDi, Kombi 81 kW, r. v. 1999, ABS, kůže, CD, rádio, tepl., z. stěrač, senzor brzd, PC, el. vybava, centrální, 4x airbag. Cena: 169 900 Kč.

SERV. KNIHA 1. MAJITEL CZ

Škoda Octavia II, 1.9TDi, AMBIENTE, r. v. 2005, klima, ASR, rádio, imob., el. vybava, PC, tepl., centrální, CD, ABS, 4x airbag. Cena: 348 900 Kč.

DIGI KLIMA 85 TIS. KM XENON

BMW 530D, r. v. 2002, ABS, 6x airbag, ASR, kůže, CD+měníč, rádio, centrální, el. vybava, PC, cent., temp., nez. top., senz. brzd a stěr. Cena: 369 900 Kč.

DIGI KLIMA 135 kW 1. MAJITEL

BMW 330D, Kombi, r. v. 2002, ABS, ASR, kůže, imob., vyhř. el. zrc., temp., z. stěrač, el. okna, centrální, 4x airbag. Cena: 310 000 Kč.

KŮŽE DIGI KLIMA

Hyundai Terracan 2.9 CRDi, r. v. 2002, ABS, 2x airbag, kůže, CD, imob., el. okna, PC, tažné, centrální, el. zrc., teploměr. Cena: 294 900 Kč.

DIGI KLIMA 1. MAJITEL

Alfa Romeo 156 2.5 V6 24V, r. v. 1999, ABS, kůže, rádio, posil. říz., spoiler, křídlo, imob., el. okna, el. zrcátka, centrální, 2x airbag. Cena: 129 900 Kč.

96 kW 6KVALT DIGI KLIMA

Ford Mondeo TDCi, Kombi, r. v. 2004, ABS, 6x airbag, imob., el. okna, PC, el. zrc., z. stěrač, el. sedadla, centrální. Cena: 219 900 Kč.

Spotřebitelské úvěry

- od 0% akontace
- na všechny vozy
- bez omezení stáří
- bez potvrzení příjmů
- bez ručitele

66 TIS. KM 4X4

Jeep Wrangler 2.5, SPORT, r. v. 1997, 2x airbag, uzáv. difer., shrnovací střecha, posil. říz., rádio. Cena: 259 900 Kč.

4X4 KLIMA

Land Rover Freelander 2.0, TD4, r. v. 2002, ASR, CD, rád., el. zrc. a okna, z. stěrač, regul. rychl. při jízdě ze svahu, cent., ABS, 2x airbag. Cena: 269 900 Kč.

KLIMA 80 kW

Volkswagen LT 35 TDI, r. v. 1999, posilovač řízení, el. přední okna. Cena: 229 900 Kč bez DPH.

Slevy**5 000 - 30 000 Kč**

K vozům na splátky bonus:
plná nádrž
Akontace od 0%
4x zimní pneu
zámek zpátečky
slevová karta na PHM
CCS karta 5 000 Kč

Otevírací doba: Po - Pá 8.00 - 17.00, So 8.00 - 12.00

- Výkup za hotové - peníze ihned - „na ruku“
- Nejvýhodnější splátkový prodej - od 0% akontace, stačí OP + ŘP, bez ručitele a na počkání
- Zpětný leasing - dáme vám peníze a vaše auto vám zůstane
- Specializace na splátkový prodej

- Šetříme vaše peníze
- neplatíte poplatek za smlouvu
 - lustrace vozidel ZDARMA
 - neměnná výše splátek

NÁKLADNÍ VOZIDLA A STROJNÍ ZAŘÍZENÍ NA SPLÁTKY